



Studie

30 december 2011



 **Inhoud**

1	Samenvatting	3
1.1	Oprichtingen en stopzettingen	3
1.2	Faillissementen	4
2	De visie en de commentaren van Unizo	7
3	Oprichtingen van nieuwe ondernemingen	9
3.1	Federale en regionale tendensen	9
3.2	De klassieke rechtsvormen	12
3.3	De S-bvba	12
3.4	De 'exotische' rechtsvormen	15
3.5	De oprichtingen naar activiteitsgroep	16
3.6	De oprichtingen versus de stopzettingen	18
4	Evolutie van het totale aantal stopzettingen	19
5	De Graydon-Index van de Nieuw Opgerichte Ondernemingen en Stopzettingen (GINOO-S)	22
6	Faillissementen:	30
6.1	Faillissementen: algemene cijfers voor het jaar 2011	30
6.2	Faillissementen: algemene cijfers voor de maand december	32
6.3	Faillissementen: regionale tendensen	33
6.3.1	DE GEWESTEN en PROVINCIES	33
6.3.2	De faillissementen per ARRONDISSEMENT	36
6.4	Faillissementen per rechtsvorm	38
6.5	Bedrijven en banenverlies	40
6.6	De sectorale tendensen	43
7	Evolutie van de gerechtelijke reorganisaties	47
8	Oorzaken en verwachtingen	53
9	Besluit	56

Gelieve als bron "Graydon Belgium" te vermelden

Graydon Belgium nv
Uitbreidingstraat 84-b1
2600 Berchem
www.graydon.be

2011:

In 2011 werden bijzonder veel nieuwe ondernemingen opgericht. Enkel in het topjaar 2007 noteerden we net iets hogere cijfers.

Een bedrijf per 84 actieve ondernemingen over de kop. Met 10.528 faillissementen een absoluut record (+5,86%)

Ook de maand december slaat een record: met 941 faillissementen noteren we hiermee de zwaarste decembermaand ooit.

Ook voor 2012 verwachten we een stormachtig jaar.

Deze studie kan u ook in pdf afhalen via de link:

www.graydon.be/pictures/medialib/studie/111230-Faillissementen_Graydon.pdf

1 Samenvatting

1.1 Oprichtingen en stopzettingen

Hoewel het jaar 2007 absolute records leverde inzake het aantal nieuwe ondernemingen, en het jaar 2010 tot nog toe de tweede plaats innam (77.249 oprichtingen), ziet het er naar uit dat ook het jaar 2011 bijzonder sterk scoort en een tweede plaats veroverd. Tot op kerstdag werden 75.396 nieuw opgerichte bedrijven geteld. Uiteindelijk zal blijken dat in 2011 ongeveer 79.000 nieuwe entiteiten het levenslicht zien, ruim 1.700 meer dan in 2010 en slechts ongeveer 800 minder dan in het recordjaar 2007 (toen noteerden we 79.865 nieuw opgerichte ondernemingen).

De sectoren met het grootste aantal nieuwe ondernemingen zijn die van de diverse types bedrijfsconsultancy, de horeca, de lichaamsverzorging en de landschapsverzorging. (zie verder: "Oprichtingen van nieuwe ondernemingen").

Opvallend hierbij is dat, bij een seizoensgezuiverde benadering, het Waals Gewest duidelijk beter presteert en zich reeds sedert april 2010 duidelijk boven het niveau van januari 2007 situeert. Ook dit jaar zien we ter zake een duidelijke boost. Ook het Vlaams en Brussels Gewest stegen ondertussen boven het niveau van 2007 uit, maar presteren ter zake beduidend minder sterk. (zie verder: "De GraydonIndex van Nieuw Opgerichte Ondernemingen en Stopzettingen")

Daartegenover staat een groeiend aantal bedrijven dat, al dan niet verplicht, de activiteiten stopzet. Dit fenomeen (ten opzichte van 2010 toont 2011 een stijging met 5%) legt een hypothese op bovengenoemde trend. De combinatie van nieuwe bedrijven en afvallers toont een genuanceerd beeld: het illustreert

in belangrijke mate dat er werk moet worden gemaakt van een beleid dat het nieuwe ondernemerschap actief stimuleert én het oude behoedt voor debacles. (zie verder: "De GraydonIndex van Nieuw Opgerichte Ondernemingen en Stopzettingen").

De S-bvba die de wetgever ontwikkelde, én om meer mensen toe te laten de stap naar het ondernemerschap te zetten, én met de bedoeling de toevloed aan 'exotische' rechtsvormen een halt toe te roepen, is sedert 1 juni 2010 actief. De vorm blijkt allesbehalve een succes. Bij slechts 1.066 nieuwe ondernemingen werd voor deze rechtsvorm gekozen. Opvallend hierbij is dat na een eerste daling van het aantal 'exotische' firma's het aandeel van deze laatste verhoudingsgewijs opnieuw in stijgende lijn gaat: de S-bvba heeft het publiek dus niet kunnen overtuigen een volwaardig alternatief te zijn. (zie verder: "Oprichtingen van nieuwe ondernemingen").

1.2 Faillissementen

Over het volledige jaar 2011 (tot en met vandaag 30 december, 10.30 uur) werden er 10.528 bedrijven failliet verklaard, 5,86% meer dan verleden jaar, toen ook al een recordjaar.

De maand december telde met 941 faillissementen 144 gevallen meer dan vorig jaar (+18%). Overigens waren in 2011 6 maanden op de 12 recordmaanden.

*Het aantal faillissementen is dus hoger dan ooit. **Afgelopen jaar 2011 moest 1 bedrijf per 84,12 actieve ondernemingen de boeken neerleggen.** In 2010 zag 1 op 90 ondernemers zich verplicht de boeken neer te leggen. In 2009 was dat één op 92, in 2008 was dat één op 102, in 2007 was dat 'slechts' één per 108.*

De hausse van de faillissementen is duidelijk in Brussel en in het Waalse Gewest. Het Brusselse Gewest kent hierbij de belangrijkste hausse. Toch blijft de regionale discrepantie enorm: in Vlaanderen moest één bedrijf op 101 actieve ondernemingen de boeken sluiten, in Wallonië was dat één op 81, in Brussel één op 57.

In vergelijking met 2010 werden meer grotere bedrijven (met meer dan 100 werknemers) failliet verklaard. Echter, de faillissementengolf blijft ook in volle crisis en meer dan ooit een zaak van kleinere en middelgrote ondernemingen: gemiddeld is het aantal werknemers wiens job op de tocht komt door het faillissement van de werkgever dalende.

Toch kwamen 18.330 jobs op de tocht te staan als direct gevolg van het faillissement van de werkgever. In vergelijking met 2011 daalt het jobverlies ter zake (24.122) met -24%.

Alle sectoren zijn aangetast. Binnen de horeca ging één bedrijf failliet per 29 actieve ondernemingen (in 2010 één per 31 en in 2009 één per 32). Binnen de transportwereld is dat één per 40,2 (in 2010 één per 41,5 en in 2009 één per 42), binnen de groothandel één per 65,5 (in 2010 één per 63,5 en in 2009 één per 64), binnen de bouw één per 63,4 (in 2010 één per 64,9 en in 2009 één per 65) en binnen de kleinhandel één per 62,7 (in 2010 één per 68,6 en in 2009 één per 70) ondernemingen.

De huidige nieuwe economische malaise zal pas vanaf de eerste maanden van volgend jaar een extra toevloed aan faillissementen teweegbrengen. Inderdaad mag tot op vandaag de vernieuwde economische malaise geenszins als hoofdoorzaak van de grote massa faillissementen geduid worden. Veeleer zijn ze het gevolg van structurele problemen die zelfs al voor de crisis 2008 vast te stellen waren. Daarnaast kennen we de afgelopen jaren een enorme toevloed aan jonge ondernemingen met een groter aantal afvallers als gevolg. De meer

recente hausse van het faillissementsgetal moet voor alles gerelateerd worden aan de koopkrachtdaling van begin 2011 waardoor quasi onmiddellijk binnen de consumentgevoelige sectoren het aantal bankroeten de lucht in ging.

Wel zullen de verdere gevolgen van de crisis de komende maanden de cijfers verder uitdiepen.

Voor 2012 houden wij dus eens te meer ernstig rekening met een stijging van het aantal faillissementen. Nu al mogen wij ervan uitgaan dat het huidige zwarte recordjaar in 2012 nogmaals zal worden gebroken (zie: "Oorzaken en verwachtingen" en "Besluit").

Algemeen stellen wij een aantal duidelijke tendensen vast:

1. Het moet duidelijk gesteld dat zelfs in deze nieuwe crisistijd de meeste actieve bedrijven bijzonder robuust blijken. Ruim 75% van alle actieve ondernemingen zit zonder meer 'stevig in het zadel'. Verschillende studies die het afgelopen jaar werden gepubliceerd tonen, in het bijzonder binnen de kmo's, een sterk eigen vermogen en daarmee gepaard gaande een uiterst beperkte afhankelijkheid van externe schuldeisers. Uiteraard voelen deze bedrijven de crisis evengoed. Ze zijn er echter vaak in geslaagd de effecten ervan niet alleen te temperen, maar ze hebben ook de gelegenheid te baat genomen hun werking op de toekomst af te stemmen.
2. Dit belet niet dat we ook rekening dienen te houden met een belangrijke groep ondernemingen die weliswaar de crisisperiode 2008 zonder al te grote kleerscheuren zijn doorgekomen, maar hiervoor ten dele hun reserves hebben aangewend. Een tweede crisisperiode, snel volgend op de vorige, wordt voor die bedrijven moeilijker te verduren.
3. Op regionaal vlak stijgt het aantal faillissementen in Brussel als in Wallonië. Binnen het Vlaams Gewest nemen we daarentegen een lichte daling waar. (zie: "Faillissementen: regionale tendensen").
4. Slecht betaald worden, met acute liquiditeitstekorten als gevolg, blijft oorzaak nummer één voor faillissementen. De Belgische ondernemingen zien hun facturen duidelijk slechter betaald worden: de betalingsmoraal heeft sedert juli 2008 zware klappen gekregen en blijft nadien verder dalen. Het tweede kwartaal van 2011 stelden we een absoluut dieptepunt vast in de wijze waarop bedrijven mekaar onderling betalen (een op 7 facturen werd meer dan 90 dagen te laat betaald). Naderhand is de situatie op een iets beter maar nog steeds ultraslecht niveau gestagneerd.
5. Het recordaantal oprichtingen van de afgelopen jaren, met een belangrijk aantal weinig robuuste ondernemingen, blijft een stevige basis voor het hoge aantal faillissementen. Tot juni 2010 stelden we vast dat 40% van alle faillissementen betrekking had op bedrijven die géén vijf jaar oud waren. Sinds dit jaar zien we echter een kentering: het aandeel van de oudere ondernemingen in de totaalcijfers neemt maand na maand toe.
6. Naast het zuivere faillissement is ook het aantal jonge ondernemingen dat de activiteiten al kort na oprichting stopzet, enorm.
7. De Wet betreffende de Continuïteit van Ondernemingen (WCO) is duidelijk succesvoller dan de voorgaande wetgeving. Toch wordt er nog

te weinig gebruik van gemaakt om de 55.000 bedrijven in zware moeilijkheden tijdig uit het slop te halen. Daar waar de wet alvast de faillissementscijfers met betrekking tot 2010 temperde, blijkt die nu vooral 'faillissementen in uitgesteld relais' te leveren. Uiteindelijk blijkt na verloop van tijd ruim 70% van de bedrijven die gebruikmaken van de WCO twee jaar later toch failliet te zijn.

2 De visie en de commentaren van Unizo

- **Een aantal parameters, waaronder omzetzaling, geven aan dat een kwart (26%) van de bedrijven problemen ondervindt, in 6% van die gevallen gaat het om zeer zware moeilijkheden. Deze bedrijven hebben geen buffers meer bij een komende nieuwe malaise.**
 - "Extra lasten op ondernemingen zal de economie enkel de dieperik instorten," reageert UNIZO. Volgens de ondernemersorganisatie moet zowel de koopkracht in stand gehouden worden, als een verlaging van de loonlast voor ondernemingen worden doorgevoerd. De ondernemersorganisatie vraagt in dat kader nogmaals om de uitvoering van de studie rond de automatische index. In 2012 zal de groei stagneren en zelfs een nulgroei arriveren. Daar bovenop een loonkostverhoging van 3.7% zal nog veel meer dan deze 26% van de bedrijven de dieperik in storten, vreest UNIZO.

- **Volgens UNIZO is een andere belangrijke constatactie dat de ondernemingen die nu failliet gaan, tijdens de crisis van 2008 reeds structurele moeilijkheden.**
 - Volgens UNIZO moet er daarom vooral ingezet worden op preventie van faillissementen. "Het grote probleem is dat bedrijven pas hulp inroepen als het eigenlijk al te laat is," reageert UNIZO-topman Karel Van Eetvelt. De ondernemersorganisatie pleit voor meer bekendheid voor de Wet op de Continuïteit van de Ondernemingen (WCO). Die WCO zorgt voor een afbetalingsplan voor de ondernemer en verhindert schuldeisers in tussentijd ook de betaling van openstaande facturen op te eisen. "Maar ondernemers roepen de WCO nu pas veel te laat in," reageert UNIZO. "Deze WCO moet een noodrem zijn, nog voor het faillissement onvermijdelijk wordt." UNIZO pleit daarom voor een tijdig en correct gebruik van de WCO en meer bekendheid en werkt samen met FVIB, de federatie voor de vrije en intellectuele beroepen, voorstellen uit voor bijsturen van de WCO. Anderzijds pleit de organisatie ook voor goedkopere en efficiënte invorderingsprocedures, geïnspireerd op het Europees betalingsbevel.

- **Verontrustend is dat zowel de stopzettingen als de opstart stijgt. Daar is nood aan betere begeleiding. De faillissementscijfers en stopzettingen blijven stijgen en spelen zich vooral af in de eerste levensjaren (0 tot 5) situeren. De overlevingsgraad na 5 jaar ligt nu tussen de 60% en 70% zit, terwijl dat eerder boven de 70% lag. Bovendien meldt Graydon dat de huidige malaise in de economie pas volgend jaar echt zal te voelen zijn in de faillissementscijfers. Met andere woorden: deze zullen nog stijgen.**
 - "Volgens UNIZO is er nog meer nood aan een uitgebreide en goed onderbouwde voorbereiding voor starters. De oerwaarheid "Bezint eer ge begint", is één van de voornaamste sleutels tot succes." Om in die

begeleiding te voorzien, start UNIZO het Go4Business project (in samenwerking met VIA en het Agentschap Ondernemen) waarbij starters persoonlijk begeleid en geadviseerd worden bij de uitwerking van hun ondernemings- en financieel plan. Het aanbod aan sessies en cursussen wordt verder uitgebreid en de Vlaamse Startersdag van eind april wordt een Vlaamse Startersweek, waar kandidaat-starters een ganse week advies kunnen krijgen.

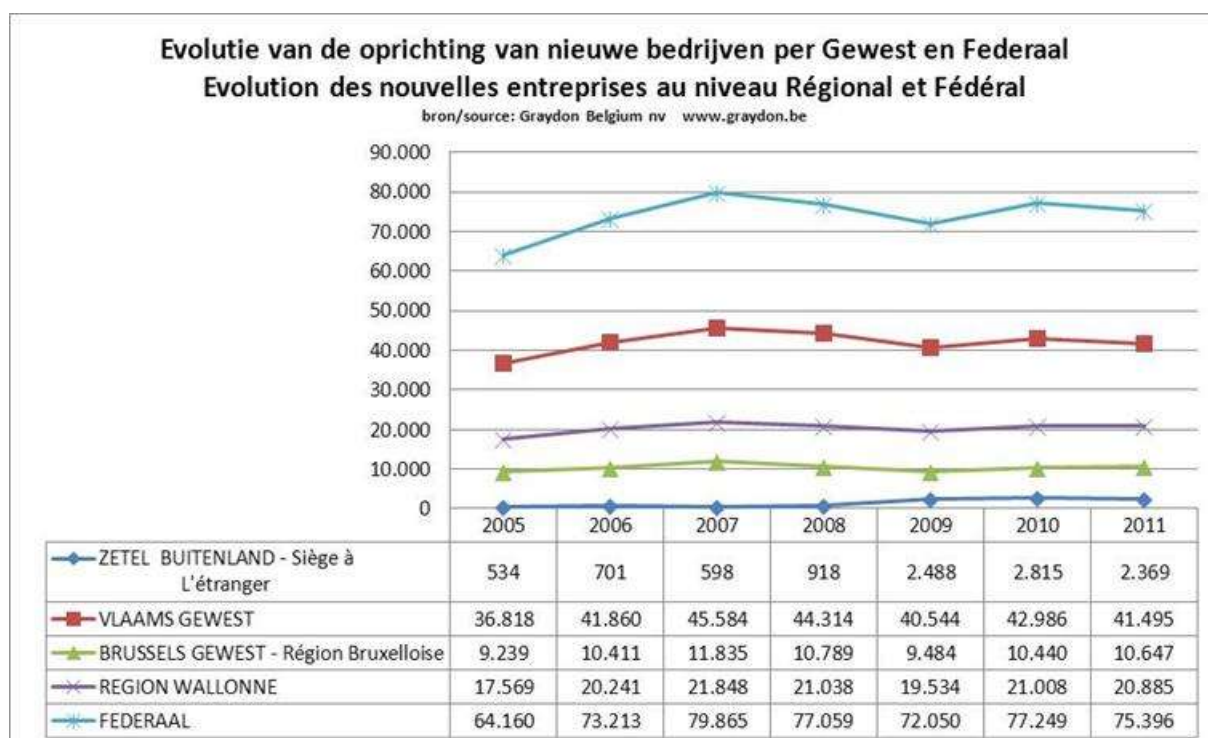
- De ondernemersorganisatie wil ook wijzen op de noodzaak van voldoende "eigen vermogen", als buffer tijdens een recessie. UNIZO vindt een aanmoediging aan de banken om te durven om te durven investeren in goed voorbereide en onderbouwde projecten van starters daarom noodzakelijk. "Kredietverlening wordt steeds moeilijker, maar als de starter geen kapitaal heeft waarop hij terug kan vallen om de moeilijke periode te overbruggen, dreigt het faillissement," reageert UNIZO.
- **1/5 van alle faillissementen bevindt zich in horeca. In de horeca is het opnieuw een rampjaar zonder meer. Bijna 20% van alle failliete ondernemingen zijn horecazaken, of 1.940 horecazaken die failliet gingen. Dit is 1 horecazaak per 29 die over de kop gaat.**
 - UNIZO pleit voor structurele ondersteuning van de horecasector voor de cafés, waaronder een btw-verlaging tot 12% op alle dranken.

3 Oprichtingen van nieuwe ondernemingen*

**Inzake oprichtingscijfers geven we sedert 2010 de oprichtingen van alle entiteiten weer met ondernemingsnummers, ook de minder courante. Dit in tegenstelling tot eerdere jaarverslagen waarin meer exotische rechtsvormen werden uitgesloten. Dit wegens het toenemend belang van deze laatste, zowel in de oprichtings- als in de faillissementsstatistieken. De huidige cijfers zijn dus, hoewel de verhoudingen convergeren, niet vergelijkbaar met de cijfers die we tot 2009 publiceerden.*

Ten opzichte van 2009 kenmerkte het jaar 2010 zich door een sterke stijging van het aantal jong opgerichte ondernemingen. Dit betekende een fundamentele ommekeer: het fenomeen had zich sedert 2007 niet meer voorgedaan. Ook in 2011 tellen wij bijzonder veel nieuw opgerichte ondernemingen.

3.1 Federale en regionale tendensen



- **Cijfers 2011 tot 25 december 2011: schatting op basis van extrapolatie geeft voor 2011 een totaal aantal oprichtingen van ongeveer 79.000 nieuwe ondernemingen (federaal niveau)**

Per 25 december 2011 noteerden wij 75.396 nieuwe ondernemingen en vzw's. Uiteindelijk zal blijken dat in 2011 ongeveer 79.000 nieuwe entiteiten het levenslicht zien, ruim 1.700 meer dan in 2010 en slechts ongeveer 800 minder dan in het recordjaar 2007 (toen noteerden we 79.865 nieuw opgerichte ondernemingen). Met betrekking tot het aantal nieuw opgerichte ondernemingen scoort het jaar 2011 zelfs de op één na beste plaats.

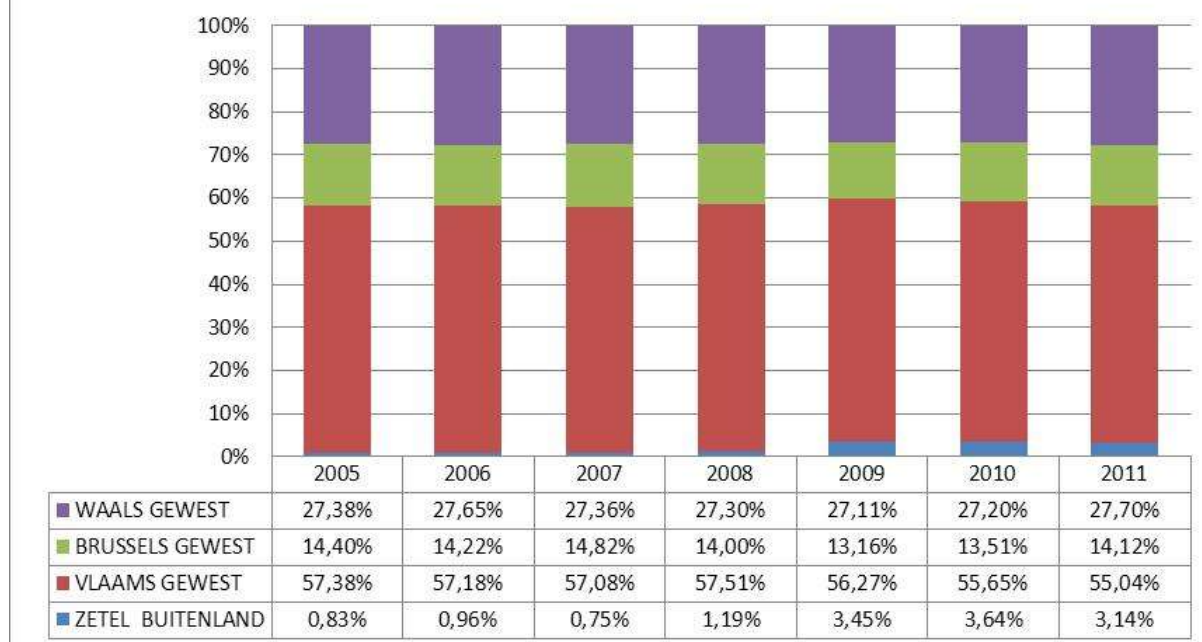
Het aantal nieuw opgerichte ondernemingen is dus bijzonder hoog. Enkel het jaar 2007 scoorde nog beter (in 2006 werd reeds elk vorig record geslagen met een finaal cijfer van 73.213 nieuw opgerichte bedrijven en vzw's, daarna in 2007 met 79.865 nieuwe ondernemingen, 2008 eindigde met 77.059 nieuwe ondernemingen, 2009 met 72.050 en 2010 met 77.249 ondernemingen).

Op basis van de voorlopige cijfers is de stijging van het aantal nieuwe oprichtingen beduidend geringer in Vlaanderen en Wallonië. Binnen het Hoofdstedelijk Gewest Brussel overschrijdt men nu al het totale volume aan bedrijven dat in 2010 werd opgericht.

Aandeel van de oprichtingen naar Gewest van 2005 tot heden

Nouvelles entreprises par Région depuis 2005

bron/source: Graydon Belgium nv www.graydon.be



Het **Vlaams Gewest** neemt 55% van alle in 2011 opgerichte ondernemingen voor zijn rekening (in 2010 was dat 55,6%, in 2009 56,3%, in 2008 57,5% en in 2007 57,1%).

Het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest** neemt 14,1% van alle in 2011 opgerichte ondernemingen voor zijn rekening (in 2010 was dat 13,5%, in 2009 13,2%, in 2008 14% en in 2007 14,8%).

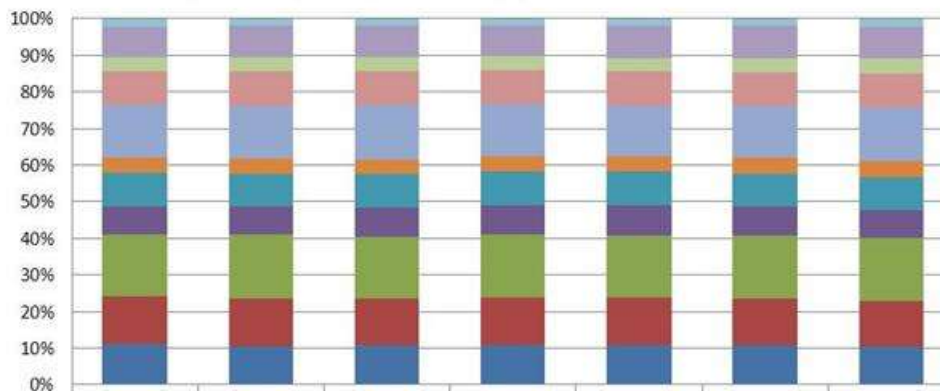
Het **Waal Gewest** staat in voor 27,7% van alle in 2011 opgerichte ondernemingen (in 2010 was dit 27,2%, in 2009 27,1%, in 2008 27,3% en in 2007 27,4%).

Het aandeel van de nieuw opgerichte ondernemingen **met activiteit in België maar met zetel in het buitenland** (veelal verenigingen naar buitenlands recht zoals Ltd.'s) is de afgelopen jaren in belangrijke mate geëvolueerd: waar in 2005 slechts 0,83% van alle nieuwe oprichtingen 'exotische' rechtsvormen betrof, evolueerde dit in 2009 en 2010 naar meer dan 3,4% van het totaal. Onder meer als gevolg van de midden 2010 gecreëerde Starters-bvba (zie verder) is dit aandeel nu lichtjes gedaald.

Aandeel van de oprichtingen per provincie van 2005 tot heden

Nouvelles entreprises par province depuis 2005

bron/source: Graydon Belgium NV www.graydon.be



	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Luxemburg / Luxembourg	2,19%	2,08%	2,06%	1,97%	2,00%	1,94%	2,10%
Luik / Liège	8,26%	8,34%	8,37%	8,38%	8,79%	9,03%	8,86%
Namen / Namur	3,86%	3,94%	3,83%	3,80%	3,70%	3,81%	3,88%
Henegouwen / Hainaut	9,16%	9,42%	9,24%	9,27%	9,41%	9,20%	9,42%
Brussel / Bruxelles	14,52%	14,36%	14,93%	14,17%	13,63%	14,03%	14,58%
Waals Brabant / Brabant Wallon	4,14%	4,14%	4,05%	4,21%	4,17%	4,25%	4,34%
Vlaams Brabant / Brabant Flämend	9,01%	9,11%	9,03%	9,04%	9,27%	9,16%	9,10%
Limburg / Limbourg	7,82%	7,53%	7,97%	8,13%	8,15%	7,94%	7,73%
Antwerpen / Anvers	16,99%	17,39%	16,97%	17,30%	17,15%	17,22%	16,96%
Oost-Vlaanderen / Flandre Orientale	12,98%	13,05%	12,72%	12,95%	12,92%	12,66%	12,60%
West-Vlaanderen / Flandre Occidentale	11,06%	10,64%	10,81%	10,78%	10,80%	10,78%	10,43%

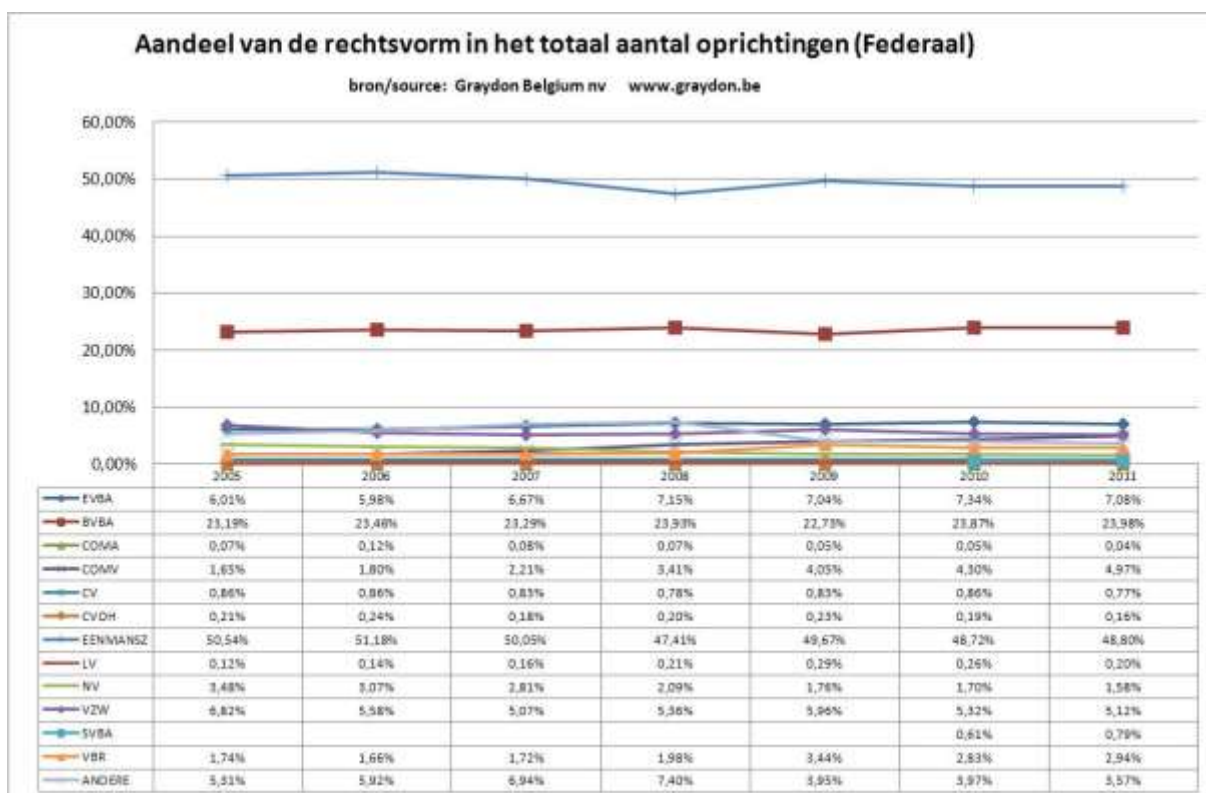
- **Cijfers 2011 tot 25 december 2011**

3.2 De klassieke rechtsvormen

Tot kerstdag 2011 werden er 36.428 eenmanszaken opgericht: bijna de helft (48,8%) van het totaal aantal opgerichte ondernemingen en ten opzichte van 2010 verhoudingsgewijs een lichte stijging.

De bvba, traditioneel de rechtsvorm van de KMO, wint aan belang met tot kerstdag 18.330 nieuwelingen. Het gaat over bijna een kwart (23,98%) van alle ondernemingen die dit jaar werden opgericht.

In absolute getallen daalt het aantal nv's in België gestaag. Niet anders met betrekking tot de nieuw opgerichte nv's. Tot kerstdag 2011 kenden we 1.207 nieuwe nv's. Verhoudingsgewijs was dit jaar slechts 1,6% van de nieuw opgerichte ondernemingen van dit type.



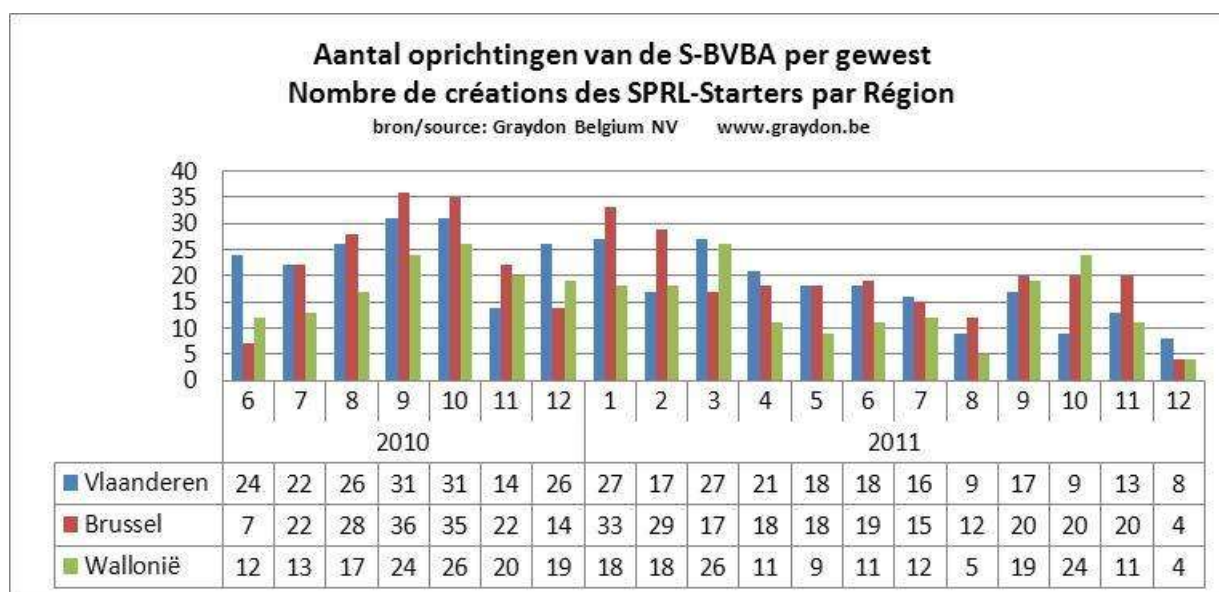
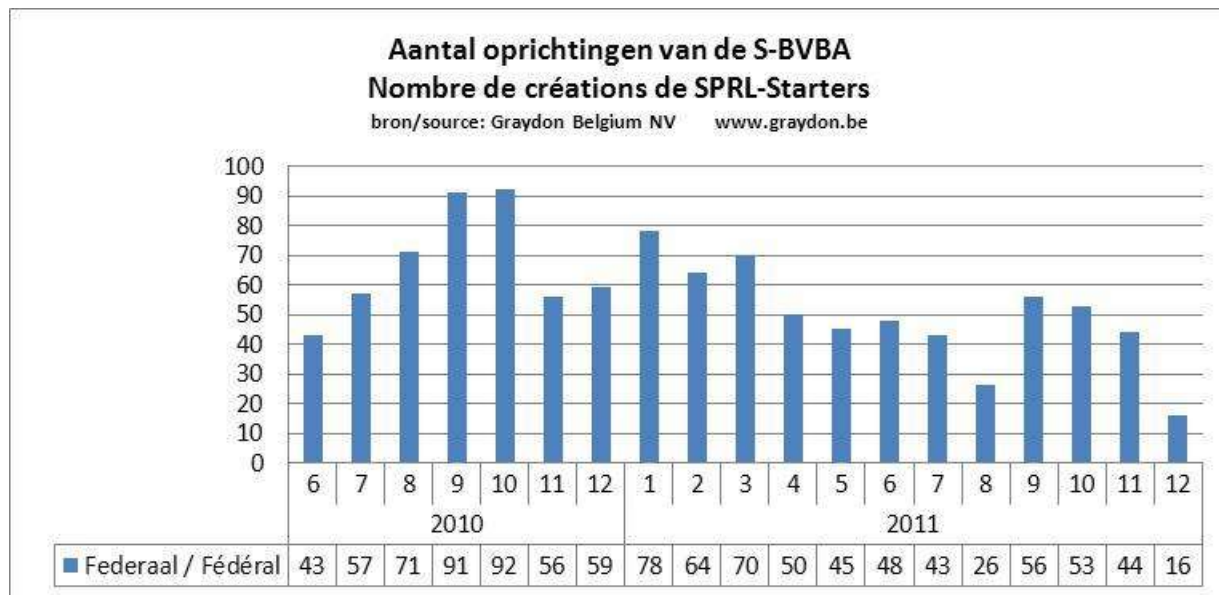
Studies toonden aan dat het oprichten van vooral grote bedrijven, nv's, een positieve invloed heeft op de evolutie van de faillissementen (het economisch potentieel dat ze creëren, wordt overgezet op andere ondernemingen), terwijl een verhoging van de oprichting van kleine ondernemingen en micro-ondernemingen een even duidelijke negatieve impact heeft op de evolutie der faillissementen. (zie ook de paragraaf "Oorzaak en verwachtingen")

3.3 De S-bvba

De Starters-bvba of S-bvba is een rechtsvorm die sedert juni 2010 is geactiveerd. Deze vorm werd in het leven geroepen om meer mensen tot ondernemen aan te zetten en de creatie van een bedrijf met beperkte aansprakelijkheid zo laag mogelijk te houden: in tegenstelling tot de bvba (waarvoor een minimumkapitaal van 18.550 euro vereist is dat van in den beginne voor 6.200 euro dient te zijn volgestort) volstaat voor de oprichting van een S-bvba in theorie slechts 1 euro maatschappelijk kapitaal.

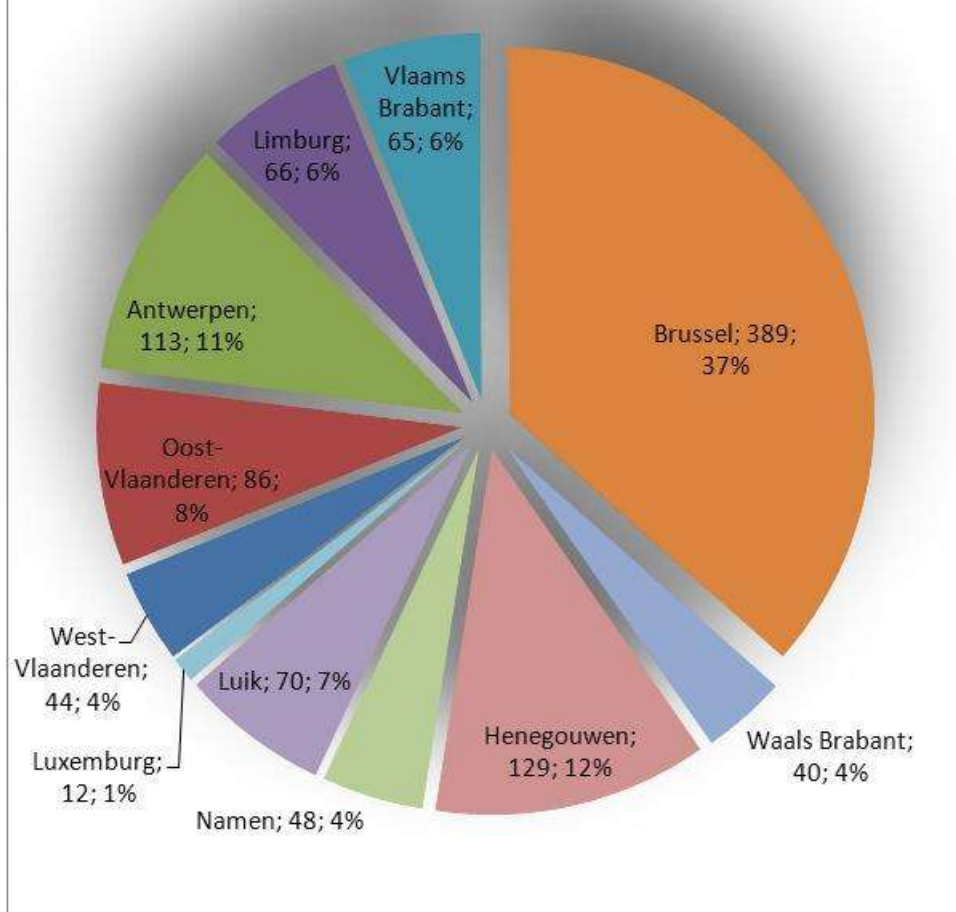
Sedert 1 juni 2010 zijn slechts **1.066** S-bvba's opgericht, waarvan **593** (voorlopig cijfer) in 2011: hoop en al 0,79% van alle in 2011 opgerichte bedrijven.

De S-bvba is dus tot nog toe allesbehalve een succes, noch daar waar het de bedoeling was meer mensen aan te zetten tot ondernemen, noch wat de intentie betreft de toevloed aan exotische rechtsvormen een halt toe te roepen. Bovendien blijkt uit onderhavige grafiek dat het reeds beperkte succes verder wegdeemstert.



**Aantal S-BVBA's per provincie
(periode juni 2010- december 2011)**

bron: Graydon Belgium nv www.graydon.be



De S-bvba of 'besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid Starter' is een vennootschapsvorm die wordt beschreven in de wet van 12 januari 2010. De wet is op 1 juni 2010 in werking getreden. Met deze rechtsvorm beoogde de wetgever de concurrentie aan te gaan met de 'light vehicles': buitenlandse vennootschappen met een beperkte aansprakelijkheid waarvoor geen of weinig kapitaalplicht geldt. Zo zijn er in België vele duizenden Ltd's (U.K.: Private Limited Company), mini-GmbH's (Duitsland: Gesellschaft mit beschränkter Haftung) en SAS'en (Frankrijk: Société par actions simplifiée). In het bijzonder sinds 2009 nam en neemt de oprichting van dergelijke bedrijven met maatschappelijke zetel in het buitenland, maar met werkingszetel in België, een hoge vlucht.

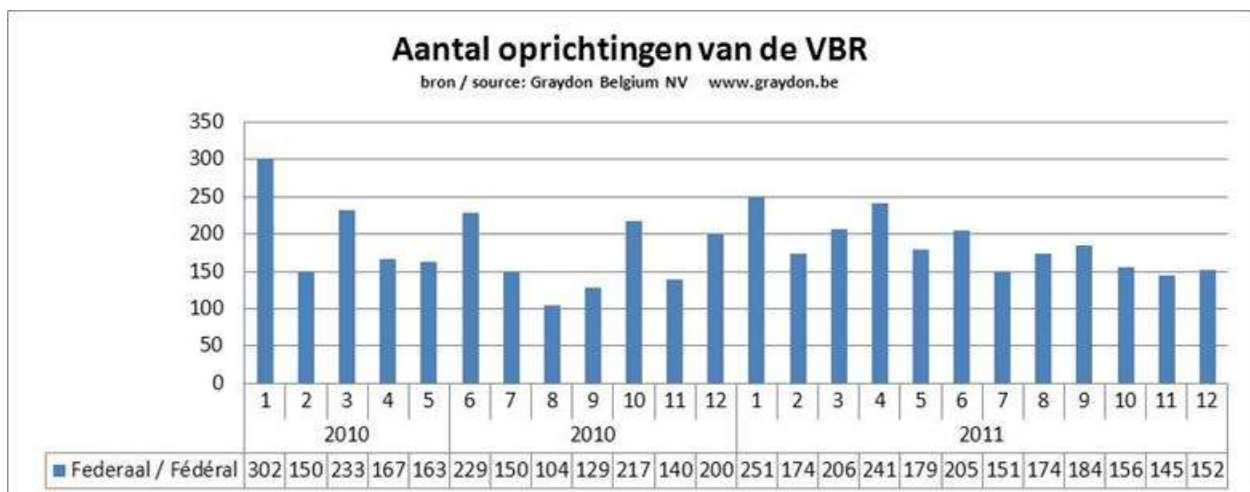
Reeds van bij aanvang meldden we onze twijfels bij deze nieuwe rechtsvorm. Niet in het minst omdat de creatie ervan de beginnende ondernemer de illusie geeft dat een bedrijf daadwerkelijk zonder middelen kan worden opgericht. Enerzijds durven heel wat mensen de stap naar het ondernemerschap niet te zetten uit angst dat bij een mogelijke mislukking hun persoonlijk vermogen zal worden aangesproken. Een bvba is ter zake een goede buffer: bij debacle verliest men het bijeengesprokkelde kapitaal waarvan het wettelijke minimum is vastgelegd op 18.550 euro.

Anderzijds, ook voor de oprichting van een S-bvba kost koken geld. De oprichter moet een financieel plan kunnen voorleggen dat is opgesteld onder begeleiding van een financieel expert. Verder moet de oprichting voor een notaris gebeuren en moet het Belgisch Staatsblad de akte publiceren. Zelfs zonder rekening te houden met de basisaankopen die de jonge ondernemer doet om zijn zaak op te starten (een pc, een bureau, ...), is men zo al snel enkele duizenden euro's kwijt. Concreet betekent dit dat diegene die daadwerkelijk zijn bedrijf met één euro kapitaal opstart, zich ogenblikkelijk geconfronteerd ziet met een negatief eigen vermogen.

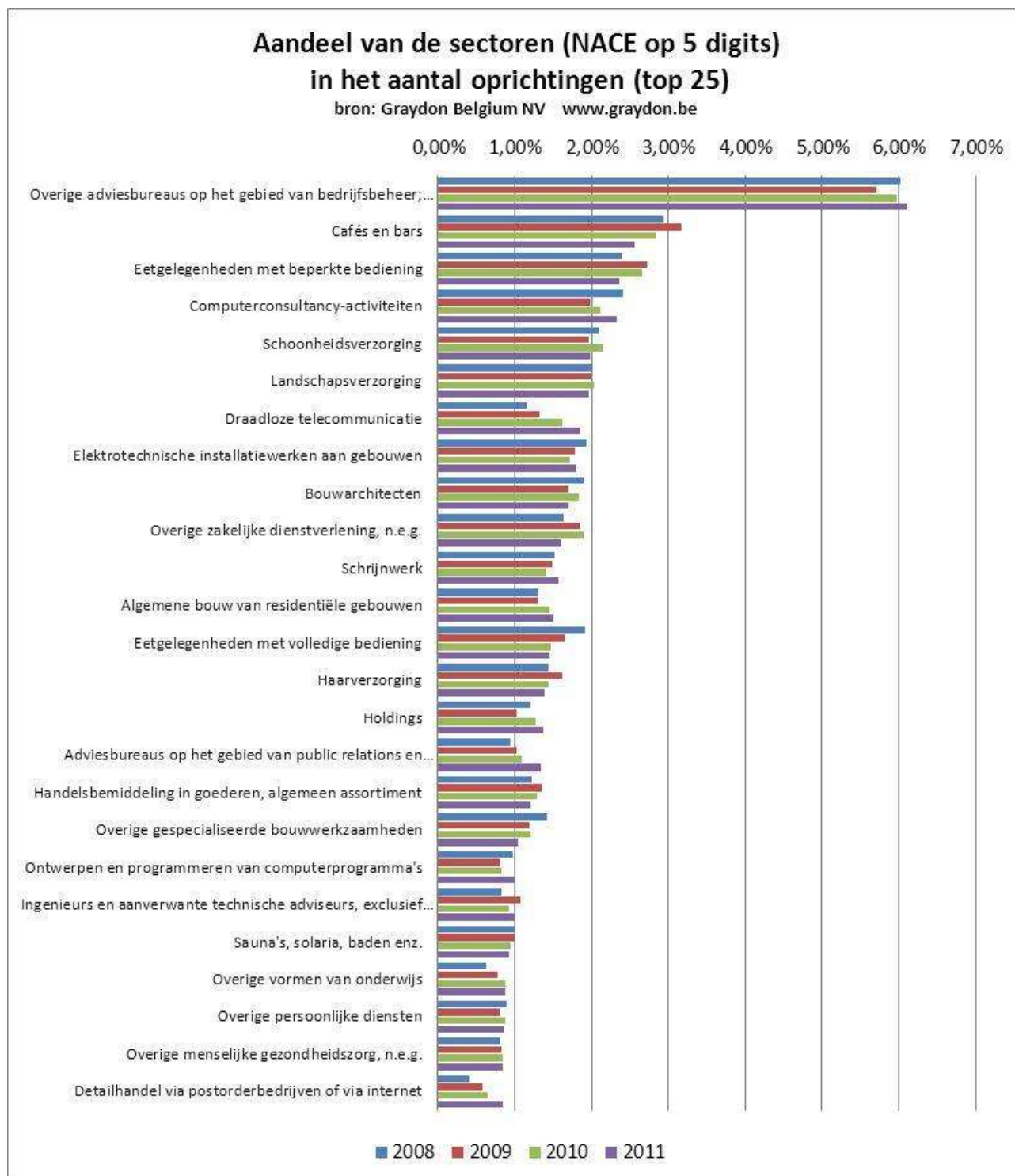
Bovendien, gezien het totaal gebrek aan enige buffer ('de lege doos') zijn noch banken noch leveranciers erop belust kredieten te verstrekken aan een dergelijke vennootschapsvorm. Banken in het bijzonder vragen dan toch persoonlijke borgstellingen, waardoor de grens met de eenmanszaak (waarin de ondernemer de volle verantwoordelijkheid draagt) bijzonder klein wordt.

3.4 De 'exotische' rechtsvormen

Van 1 januari 2011 tot en met kerstdag 2011 werden **2.218 verenigingen naar buitenlands recht** (onze verzamelnaam voor de verschillende buitenlandse rechtsvormen) opgericht. Daar waar in 2009 nog 3,44% van de nieuw opgerichte ondernemingen tot dit segment behoorden, was de verhouding in 2010 teruggedrongen naar 2,83%. In 2011 steeg die verhouding terug naar 2,94%.

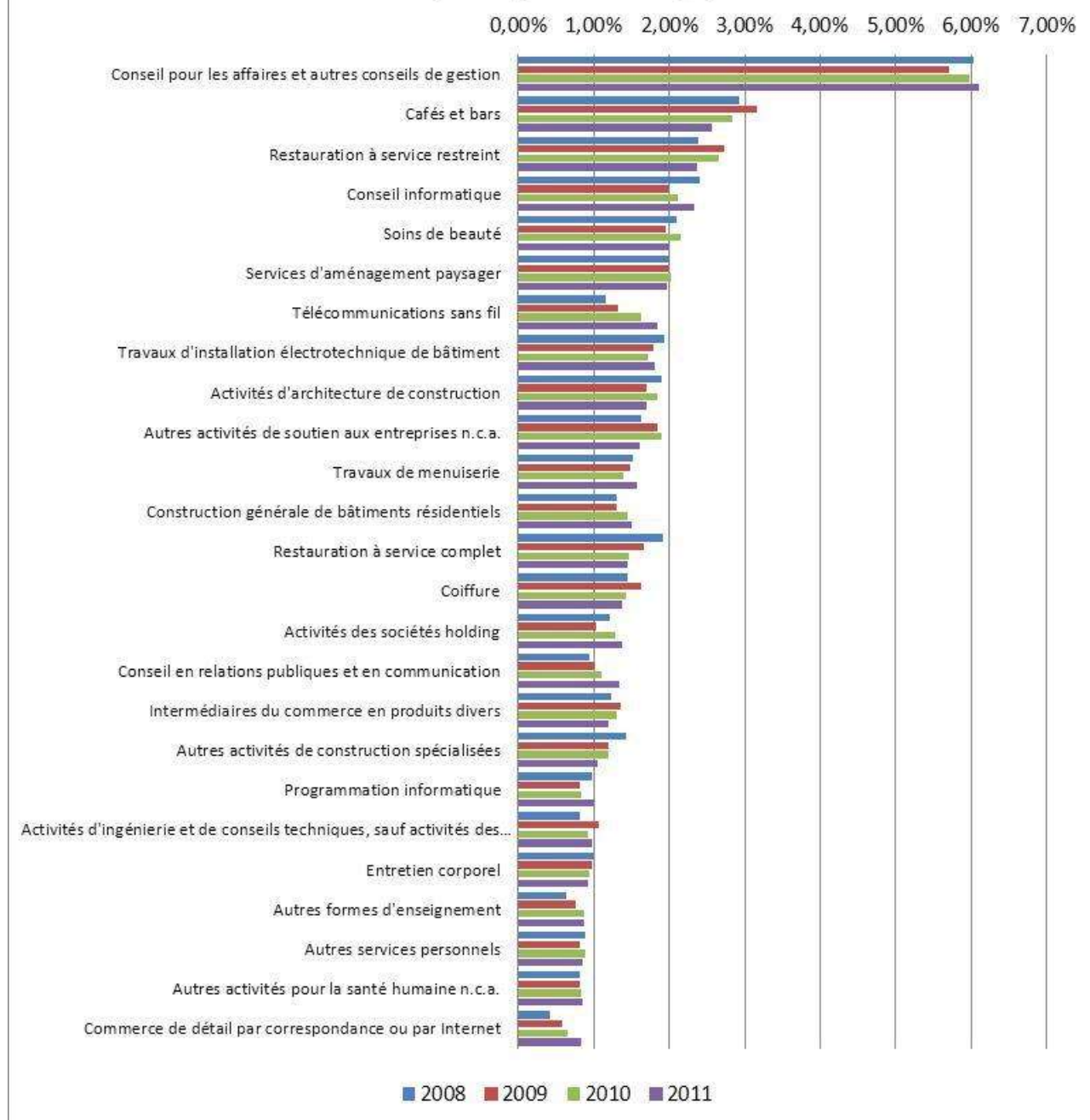


3.5 De oprichtingen naar activiteitsgroep



Partage des secteurs (code NACE sur 5 digits) dans le volume des nouvelles entreprises (top 25)

source: Graydon Belgium NV www.graydon.be



Al jaren wordt het peloton nieuw opgerichte ondernemingen aangevoerd door allerlei **adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer**. Dit is nu niet anders. Meer zelfs, na een voorzichtige afname de afgelopen jaren zien we een nieuwe groei in het belang van die sector (6,1% in 2011, maar slechts 5,98% in 2010 tegenover 6,03% in 2008). Ook **computerconsultancy-activiteiten** (2,33% in 2011), de **'overige zakelijke dienstverlening'** (1,61% in 2011), de **'adviesbureaus op gebied van public relations en communicatie'** (1,34% in 2011) en de sector van het **'ontwerpen en programmeren van computerprogramma's'** (1% in 2011) scoren hoog.

Ook de **horeca** blijft traditioneel sterk vertegenwoordigd in de oprichtingsstatistieken. In 2011 was 2,56% van alle nieuw opgerichte ondernemingen een **café of een bar** (in 2009 was dat nog 3,13%) en 2,37% van het type 'eetgelegenheid met beperkte bediening', ofte de **snackbar**. De 'eetgelegenheden met volledige bediening', de **restaurants** dus, bekleden in de rangschikking een dertiende plaats, maar zijn toch nog goed voor 1,45% van alle in 2011 opgerichte ondernemingen.

1,99% van alle in 2011 opgerichte ondernemingen zijn **schoonheidsverzorg(ers)(sters)**. Daarnaast vinden we op een veertiende plaats de sector van de **haarverzorging** terug, die op zich al goed is voor 1,38% van alle in 2011 opgerichte ondernemingen. Iets verder in de rangschikking vinden we de '**sauna's, solaria en baden**' terug (0,92% van alle oprichtingen in 2011).

De sector **landschapsverzorging** (hoofdzakelijk tuiniers) neemt 1,97% van de in 2011 opgerichte ondernemingen voor haar rekening en bekleedt hiermee een zesde plaats.

3.6 De oprichtingen versus de stopzettingen

Van de **in 2011 opgerichte ondernemingen** zijn er ondertussen al 39 over de kop gegaan. 6 bedrijven zijn ontbonden, 56 zijn vereffend, 1.159 hebben hun activiteiten stopgezet.

Daarnaast is ook één bedrijf toegelaten tot de WCO-procedure.

Met betrekking tot de **bedrijven die in 2010 werden opgericht**, noteren we tot op heden 91 faillissementen, 19 zijn er ontbonden, 1.565 hebben hun activiteiten stopgezet, 73 zijn er vereffend.

Bovendien bevinden 2 ondernemingen binnen de populatie van de in 2010 opgerichte ondernemingen zich in een procedure van gerechtelijke reorganisatie.

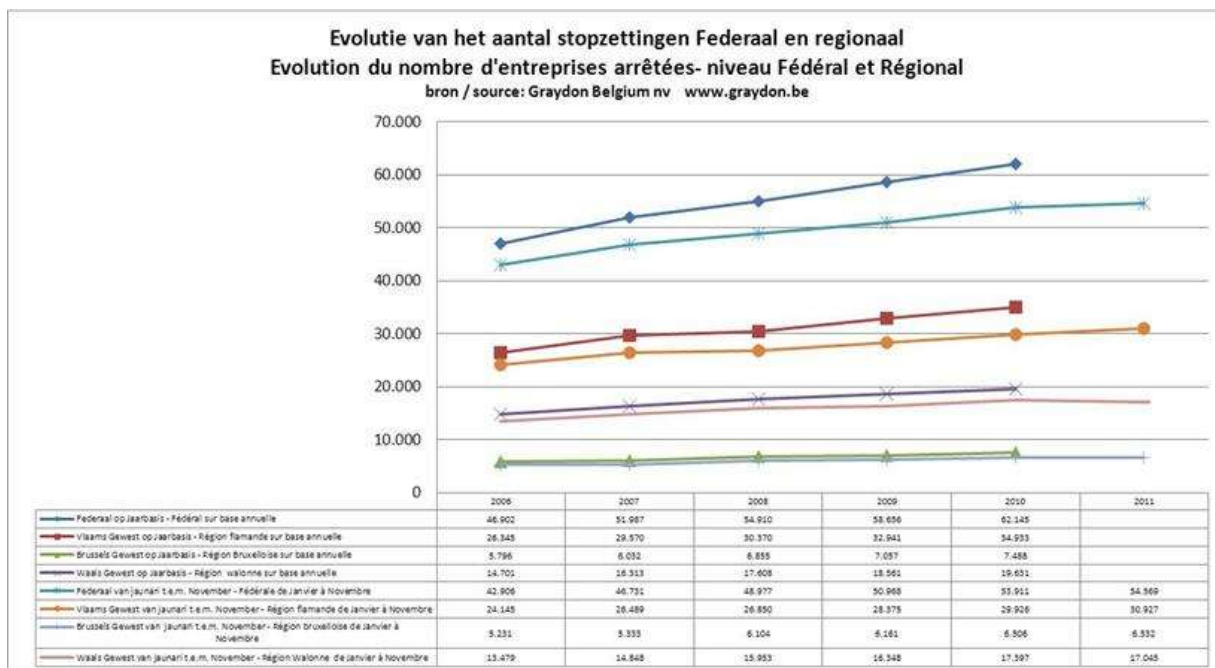
Voor de **bedrijven die in 2009 werden opgericht**, noteren we 702 faillissementen, 100 ontbindingen, 2.757 stopzettingen, 298 vereffeningen en 26 gerechtelijke akkoorden of gerechtelijke reorganisaties.

4 Evolutie van het totale aantal stopzettingen**

**In dit en volgend hoofdstuk bestuderen we die bedrijven die hun activiteit op een duidelijke wijze administratief én officieel hebben stopgezet. We houden dus geen rekening met die bedrijven die een sluimerend bestaan kennen of in 2011 naar een sluimerbestaan zijn geëvolueerd. Bovendien wordt in deze analyse rekening gehouden met voorlopige cijfers tot en met einde november II. Een volledige round-up ter zake plannen we in het voorjaar 2012.

Uiteraard betekent het hoge aantal nieuwe ondernemingen niet per definitie een identieke **nettostijging van het totaal aantal actieve ondernemingen**. Inderdaad zijn er elk jaar opnieuw ook afvallers te betreuen.

Naast het aantal nieuwe ondernemingen én de faillissementen is ook de trend in het totale aantal bedrijven dat de activiteiten stopzet significant. Inderdaad zijn faillissementen (en zelfs gerechtelijke reorganisaties) slechts de extremere uitingen van een ruimer fenomeen. Heel wat bedrijven stoppen hun activiteiten zonder debacle. De bedrijfsleiders gaan 'met pensioen' of sterven zonder dat de zaak wordt verdergezet. Anderen geloven niet meer in de continuïteit van de activiteiten, maar slagen erin de zaak 'proper' te vereffenen.



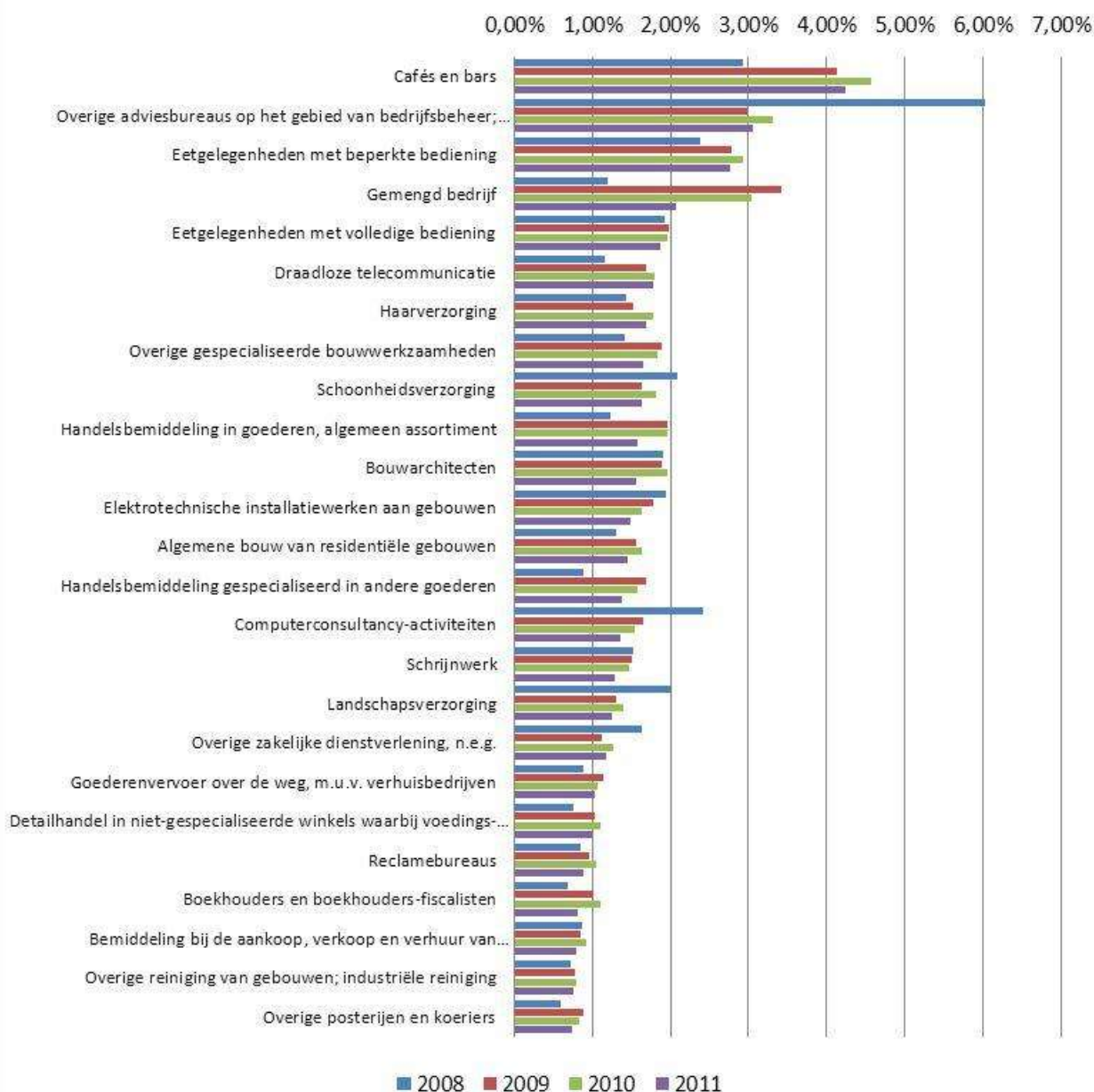
Jaar na jaar verhoogt het aantal bedrijven dat de activiteiten stopzet. In 2006 telden we ter zake nog 46.902 bedrijven die hun activiteiten beëindigden, in 2009 totaliseerde zich dat op 58.656 gevallen, in 2010 op 62.145 cases. Op enkele jaren tijd (van 2006 tot 2010) steeg dus op federaal niveau het aantal stopzettingen met ruim 32,5%. Voor het Vlaams Gewest is dat +32,6%, voor het Waals Gewest +33,54% en voor het Brussels Gewest 'slechts' +29,19%.

De waarnemingen tot eind november (waarvan zelfs met betrekking tot eind november de cijfers nog een verdere aanvulling zullen kennen en dus per definitie verder moeten stijgen), tonen dat deze trend zich ook in 2011 zowel op federaal als op de verschillende regionale niveaus verderzet. **Ten opzichte van het aantal bedrijven dat in 2010 hun activiteiten stopzette, verwachten we voor het bijna afgelopen jaar 2011 een verdere stijging met nog eens ruim 5%.**

Hoewel in absolute getallen het nettoaantal ondernemingen verder stijgt, neemt verhoudingsgewijs het aantal stopzettingen sneller toe dan het aantal oprichtingen.

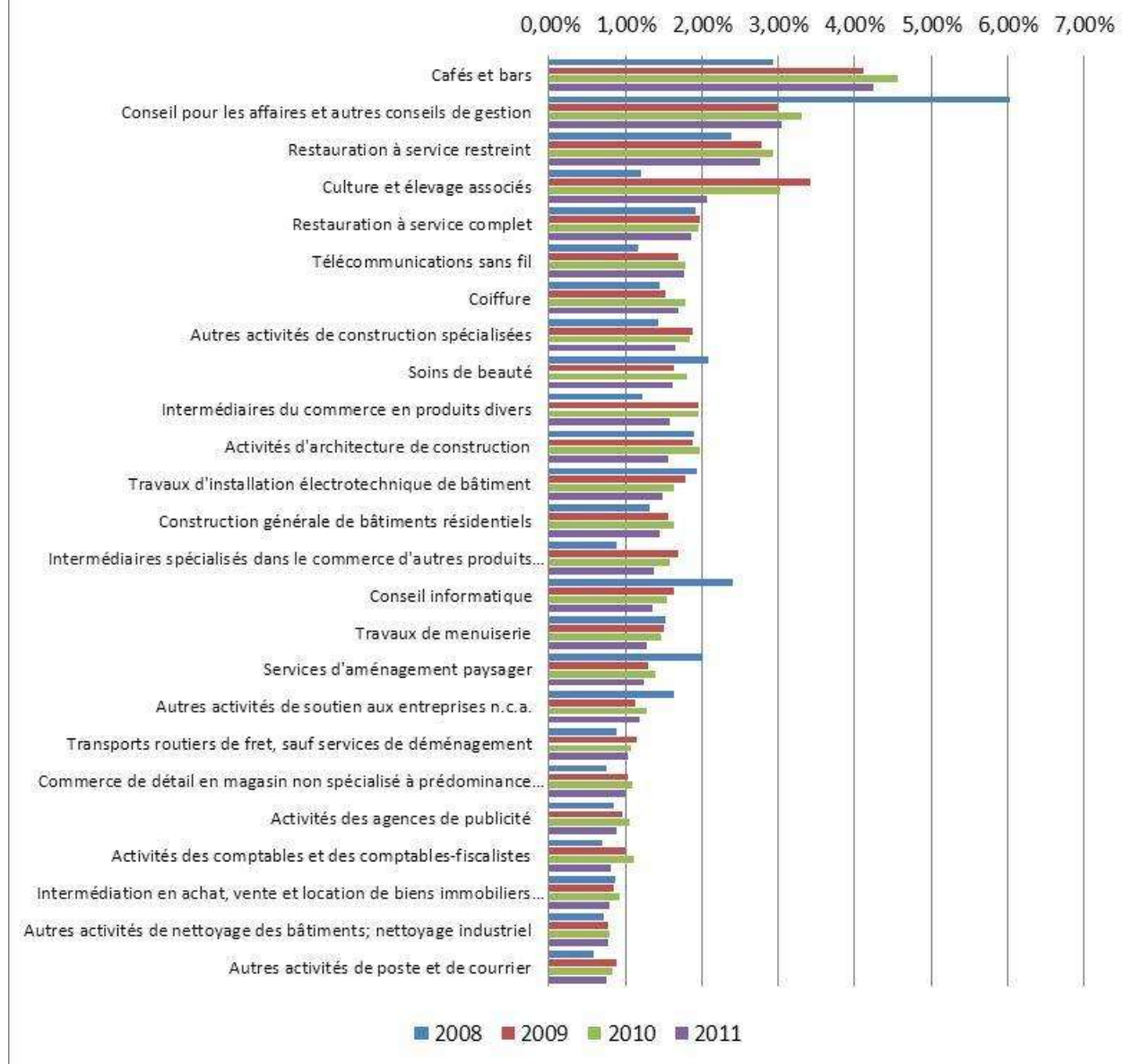
Aandeel van de sectoren (5 digits) in het aantal stopzettingen (top 25)

bron: Graydon Belgium NV www.graydon.be



Partage des secteurs (code NACE sur 5 digits) dans le volume des nouvelles entreprises (top 25)

source: Graydon Belgium NV www.graydon.be



De sector van de **cafés en de bars** neemt met 4,27% van het totaal aantal stopzettingen het grootste aantal stopzettingen op zijn actief. De sector van de **eetgelegenheden met beperkte bediening** staat op een derde plaats met 2,78% van het totaal aantal stopzettingen. De **eetgelegenheden met een volledige bediening** staan op een vijfde plaats met 1,87%.

De sector van de **adviesbureaus op vlak van bedrijfsbeheer** vinden we terug op een tweede plaats (3,08% van alle stopzettingen). De **overige zakelijke dienstverlening** vinden we op een 18de plaats met 1,19%.

5 De Graydon-Index van de Nieuw Opgerichte Ondernemingen en Stopzettingen (GINOO-S)

De Graydon-Index van de Nieuw Opgerichte Ondernemingen en Stopzettingen wordt eveneens gepubliceerd in jaarlijkse Unizo-startersatlas en bestaat uit twee onderdelen:

GINOO

De evolutie van de oprichting van nieuwe ondernemingen valt best af te lezen aan de hand van de hieronder geprojecteerde **Graydon-Index van Nieuw Opgerichte Ondernemingen**. De index is opgebouwd vanuit de waarnemingen van de conjunctureel sterkere periode 2005-2006-2007. Het indexijkpunt met getal 100 werd vastgelegd op januari 2007. De index toont de seizoensgezuiverde evolutie van de nieuw opgerichte ondernemingen op maandelijkse basis.

GINOO-S

We kunnen naast de faillissementsevolutie ook rekening houden met het totaal aantal ondernemingen dat er op jaarbasis het bijltje bij neerlegt zonder faillissement (sluitingen, ontbindingen, stopzettingen, ...). Volgens een identieke methodologie volgen we de evolutie van de ondernemingen die hun activiteiten stopzetten en zetten we die om in een index (eveneens seizoensgezuiverd met waarnemingen over 2005-2006 en 2007 en met januari 2007 als ijkpunt). Het verschil tussen de GINOO en de stopzettingsindex geven we weer in de GINOO-S. Deze index toont aan in welke mate een vastgestelde aanwas de werkelijke stopzettingen van ondernemingen overstijgt of integendeel in welke mate een mogelijke aanwas van het aantal jonge ondernemingen wordt ondermijnd door de stopzettingsevolutie. Negatieve cijfers tonen aan dat de impact van stopzettingen van ondernemingen in belangrijke mate doorweegt op de capaciteitscreatie, terwijl positieve cijfers een voordelige groepotentie doen veronderstellen.

Graydon publiceert de index tot op provinciaal niveau, maar hij kan geleverd worden tot op postcodeniveau én rekening houden met andere parameters zoals sector, rechtsvorm, ...

Omdat wij met deze index een grootst mogelijke nauwkeurigheid nastreven, rekening houdend met het feit dat gegevens met betrekking tot de oprichting en stopzetting van ondernemingen in belangrijke mate steevast met enkele dagen vertraging worden verkregen (dit in tegenstelling tot onze gegevens met betrekking tot faillissementen die de dag zelf rechtstreeks vanop de rechtbanken worden verzameld), opteren wij ervoor de index systematisch met één maand vertraging te berekenen. Deze publicatie per eind december bevat dus onze waarnemingen tot en met eind november.

2008, het jaar waarin de subprimecrisis doorbrak, kende reeds vanaf de maand mei een duidelijke vertraging inzake het aantal oprichtingen van nieuwe ondernemingen. Overigens zakte de GINOO op federaal niveau reeds in april 2008 onder de indexwaarde 100. Zo werden in mei 2008 maar liefst 513 bedrijven minder opgericht dan in mei 2007. In 2009 bereikten we in het vierde kwartaal een dieptepunt.

Sedert januari 2010 jaar kende de index opnieuw een positieve evolutie. De 100-grens (waarde gemeten in januari 2007) werd in april van dat jaar overschreden en steeg, enigszins haperend, vanaf juli 2010 verder door tot begin van het jaar 2011. Ook nu blijft de trend lichtjes stijgend, echter de periodes van hapering en stagnatie volgen mekaar sedert begin 2011 steeds sneller op.

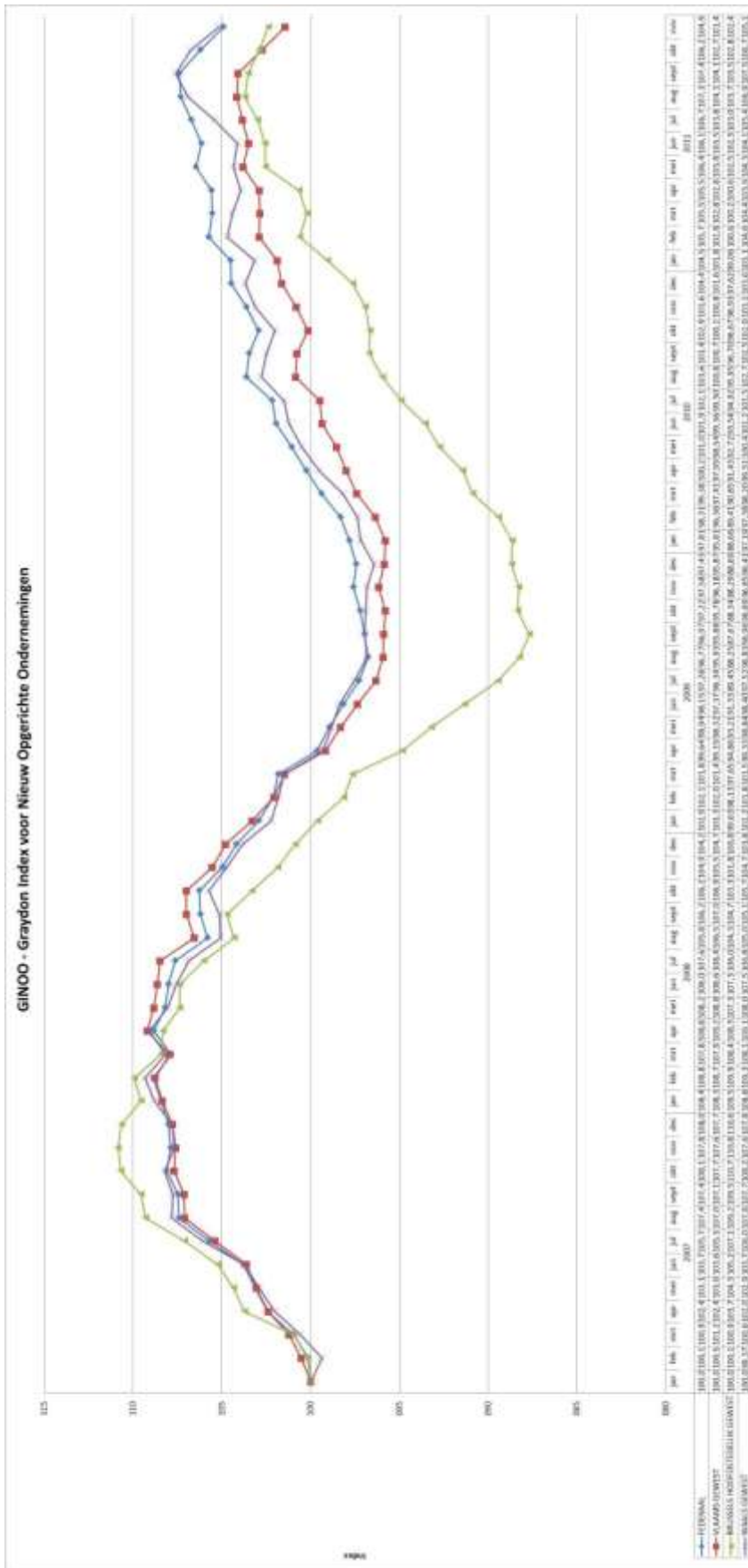
Hoewel de drie regio's duidelijk vertragingen kenden inzake de aanwas van jonge ondernemingen zijn er toch belangrijke regionale verschillen merkbaar. Inderdaad blijkt vooral het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest** een zware vertraging inzake de aanwas van jonge ondernemingen te hebben gekend, terwijl de situatie in **Vlaanderen** steevast nauw aanleunde bij de federale evolutie. Ter zake scoort de Waalse regio nog beter. Ook in **Wallonië** was dezelfde trend merkbaar. Echter, binnen de Waalse regio bleef de aanwas relatief belangrijker en is de index slechts kort en weinig geprononceerd onder het basisniveau van januari 2007 gezakt. Bovendien merken we in Wallonië zeker vanaf juni 2011 een duidelijke boost, onovertroffen in vergelijking met de evolutie binnen het Vlaamse of Brusselse Gewest.

Vanaf mei 2008 kennen we met de regelmaat van de klok, en sedert begin 2010 zelfs voortdurend, nieuwe pieken in de faillissementscijfers. Ook het totaal aantal stopzettingen blijft in stijgende lijn. Deze tendens blijft zich verderzetten tot op de dag van vandaag. De aanwas van het aantal stopzettingen was dermate belangrijk dat vanaf april 2008 de GINOO-F onder de ijkwaarde van begin 2007 duikt met een absoluut dieptepunt in januari 2010. Sedertdien is er sprake van een beperkte remonte die echter fel wordt bemoeilijkt door het steeds hoger aantal stopzettingen en debacles dat maand na maand wordt genoteerd.

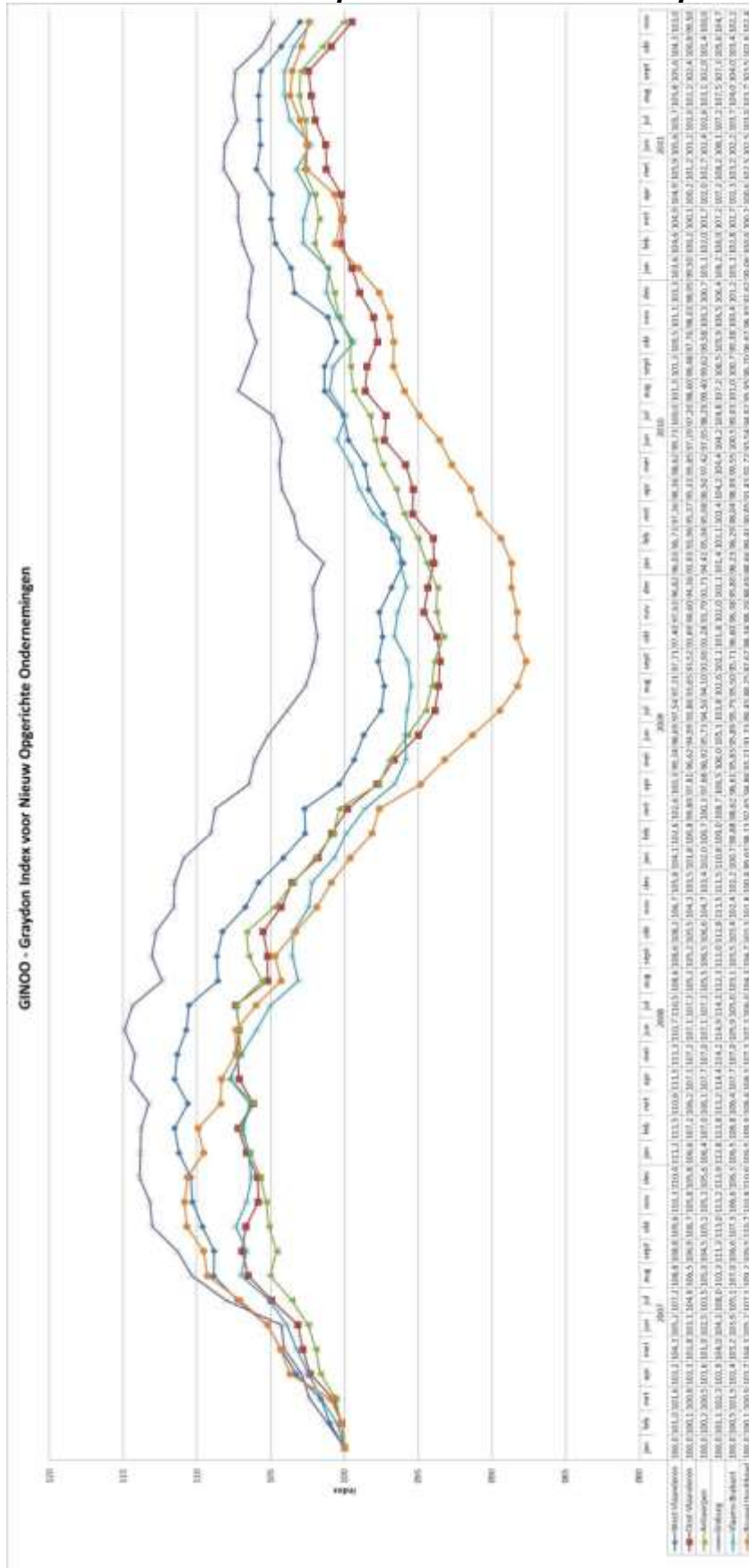
De GINOO-S, die de evolutie van de oprichtingen toetst aan diegene van de bedrijven die hun activiteiten beëindigden, toont een nog steeds precaire situatie voor alle gewesten. Op een korte en zelfs hevige revival in januari 2011 na zien we zowel op federaal niveau als binnen de regio's een stagnatie en een langzame verdere afbrokkeling.

Weliswaar noteren we nog steeds meer bedrijven die opgericht worden dan bedrijven die hun activiteiten, om welke reden ook, stopzetten. De negatieve evolutie van de GINOO-S-curve toont aan dat de discrepantie tussen beide geleidelijk aan daalt.

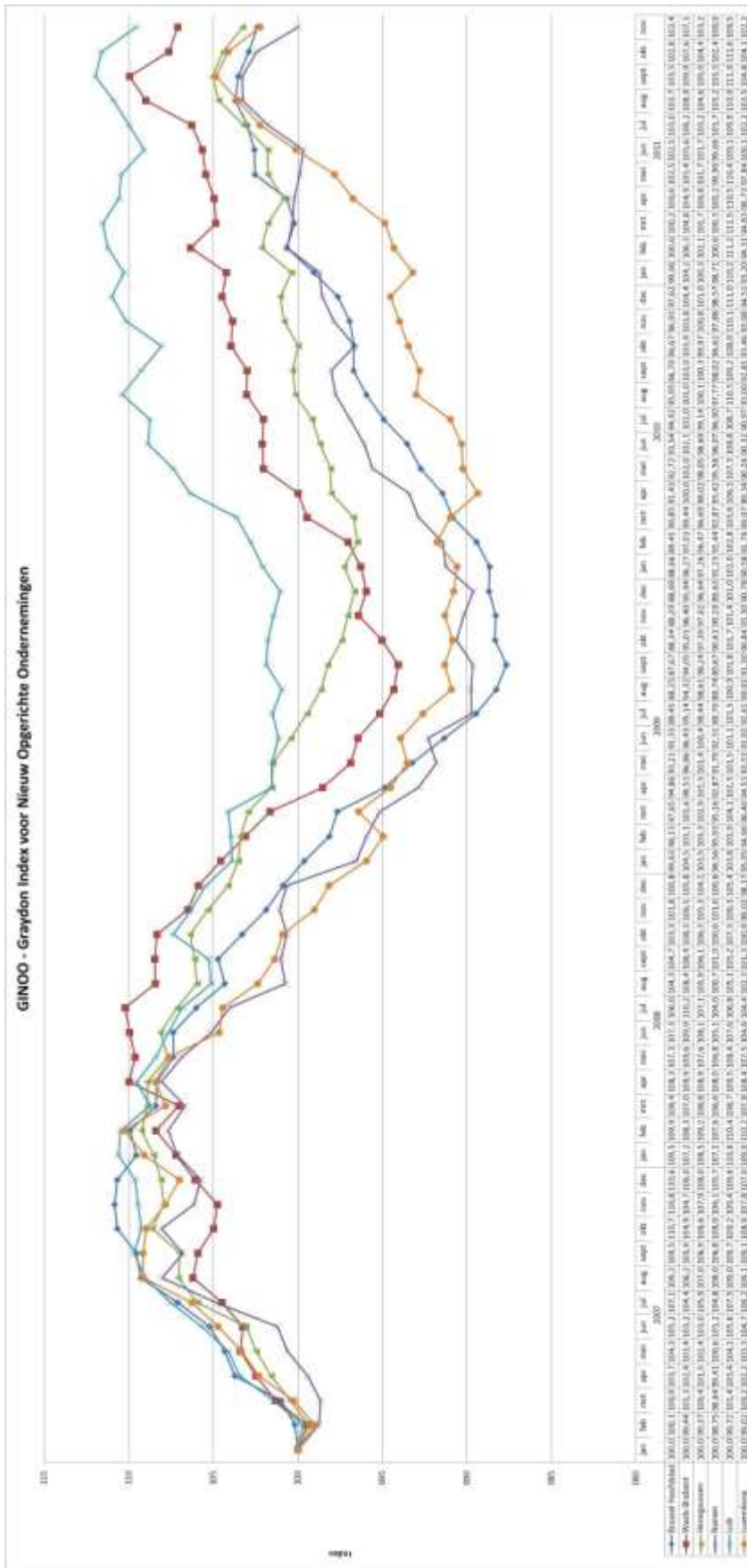
Evolutie van de GINOO op federaal en regionaal niveau



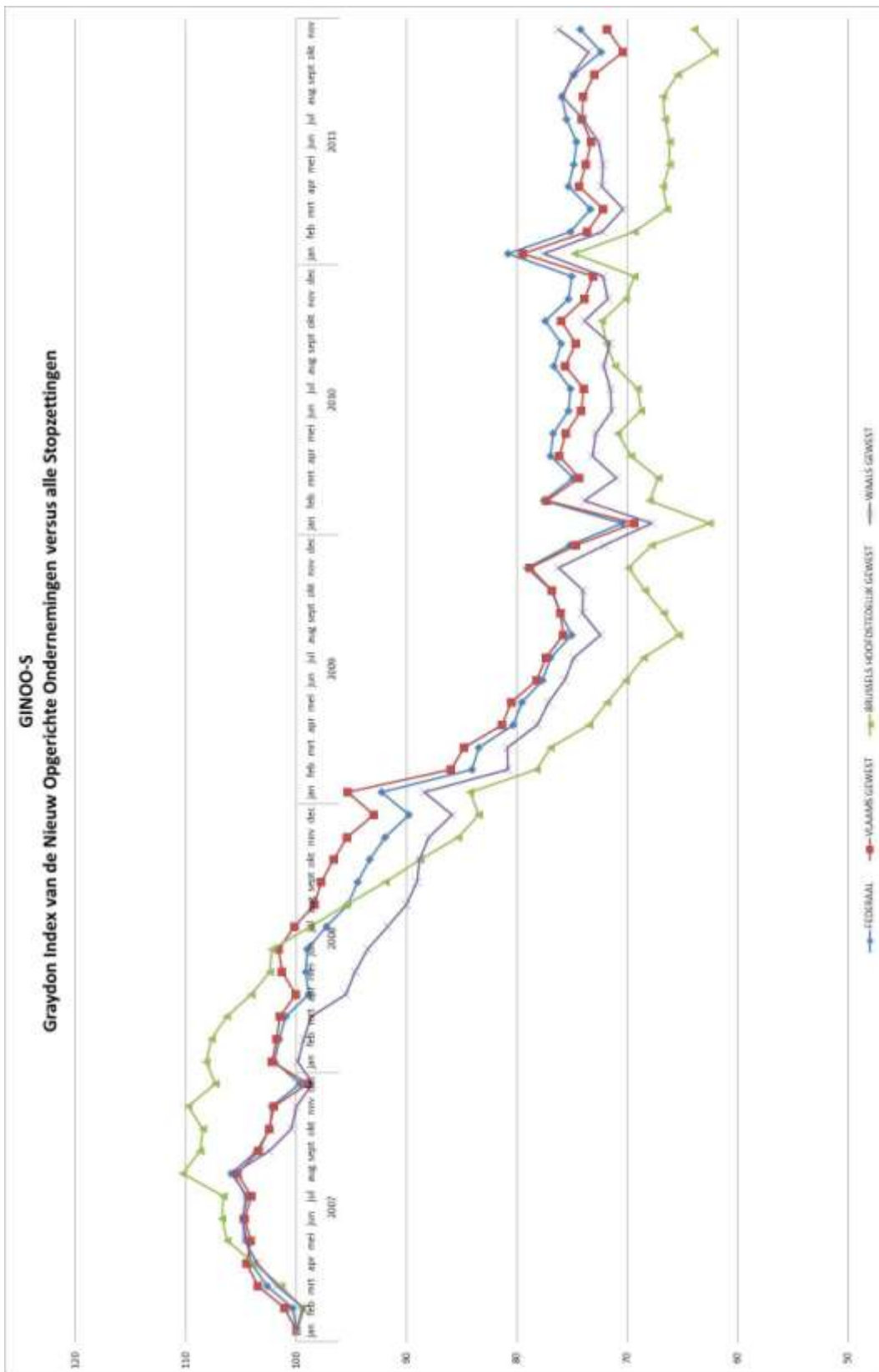
Evolutie van de GINOO op niveau van de Vlaamse provincies



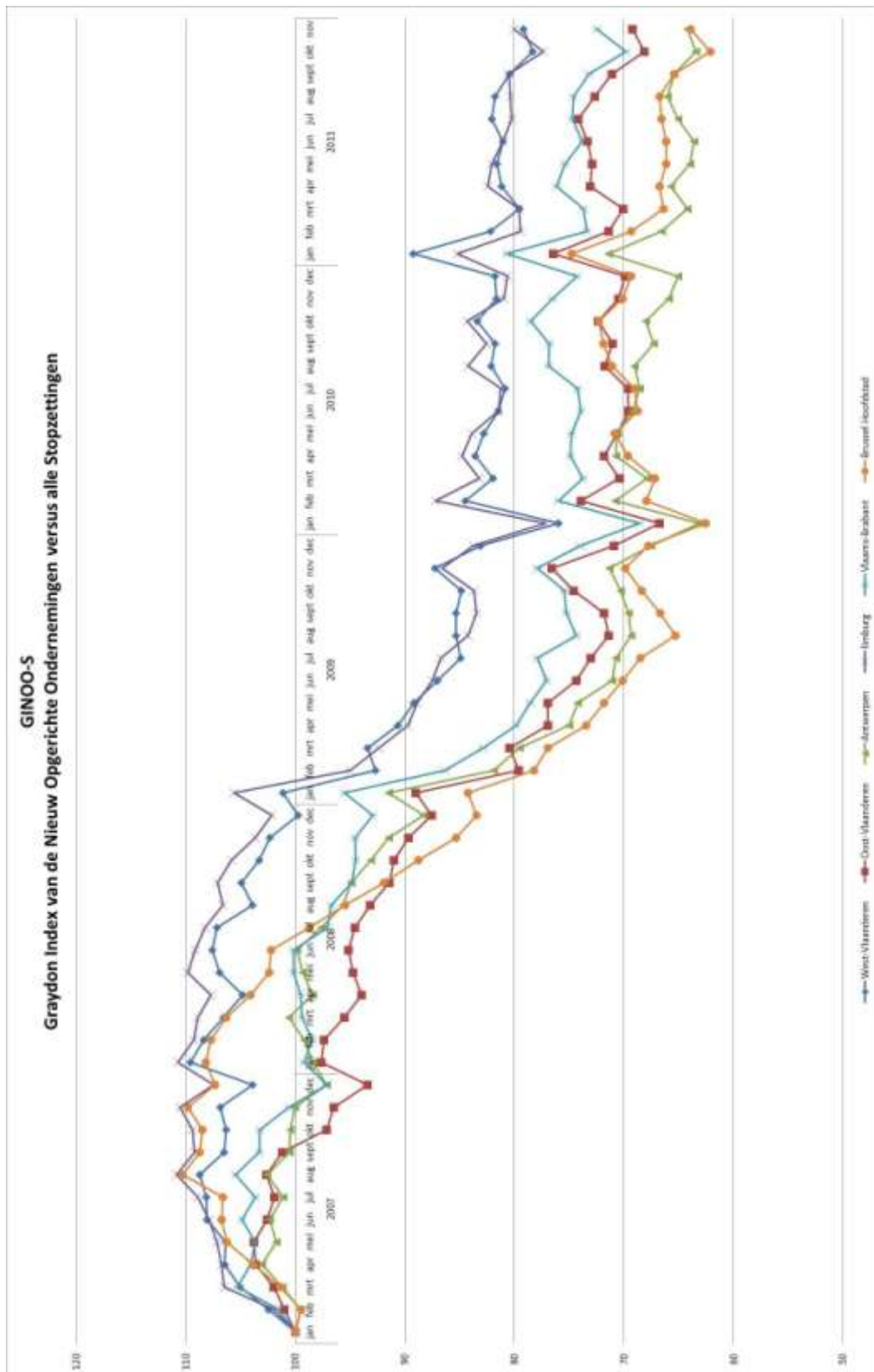
Evolutie van de GINOO op niveau van de Waalse provincies



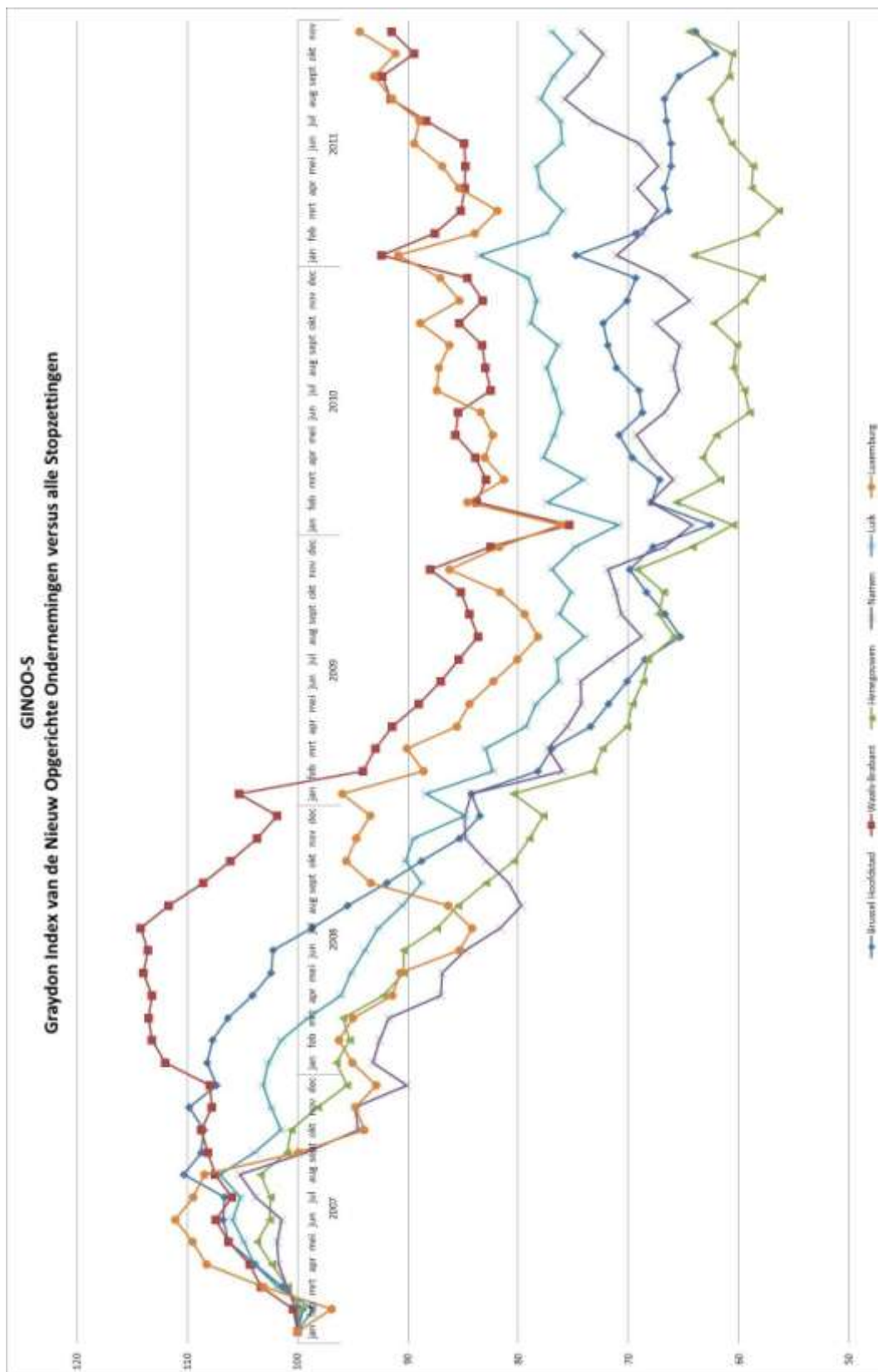
Evolutie van de GINOO-S op federaal en regionaal niveau



Evolutie van de GINOO-S op niveau van de Vlaamse provincies



Evolutie van de GINOO-S op niveau van de Waalse provincies



6 Faillissementen:

6.1 Faillissementen: algemene cijfers voor het jaar 2011

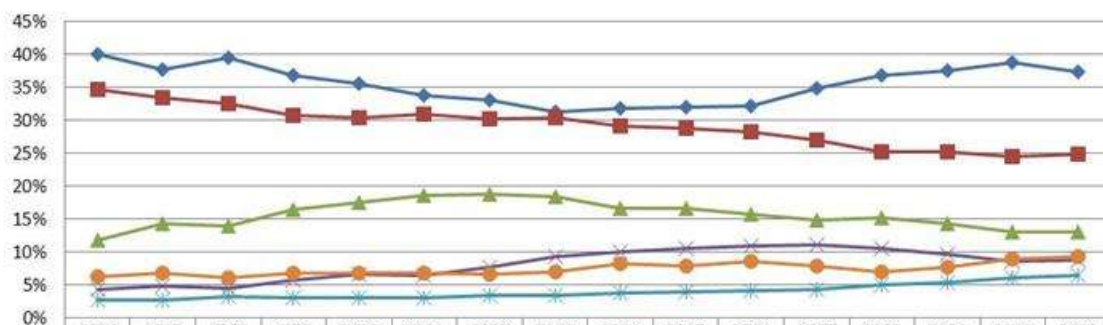


Het totale aantal faillissementen blijft op onrustwekkende wijze stijgen. Zo tellen wij voor 2011 één faillissement per 84 actieve ondernemingen. De bvba-structuur, de typische kmo, blijkt eens te meer het sterkst aangetast. Binnen dit segment noteren we één faillissement per 48 ondernemingen.

Hierbij valt de blijvend grotere impact van jonge bedrijven op de faillissementscijfers op. Inderdaad zijn nog steeds 37,4% (verleden jaar nog 38,85%) van alle in 2011 gefaalde ondernemingen jonger dan vijf jaar. In 2009 was dat 37,6%, eind 2007 was dat nog 34,83%. Wel stellen we een snelle stijging vast van het aantal oudere ondernemingen dat de faillissementsstatistieken bevoorraadt.

**België :
% leeftijdscategorie van gefailleerde ondernemingen**

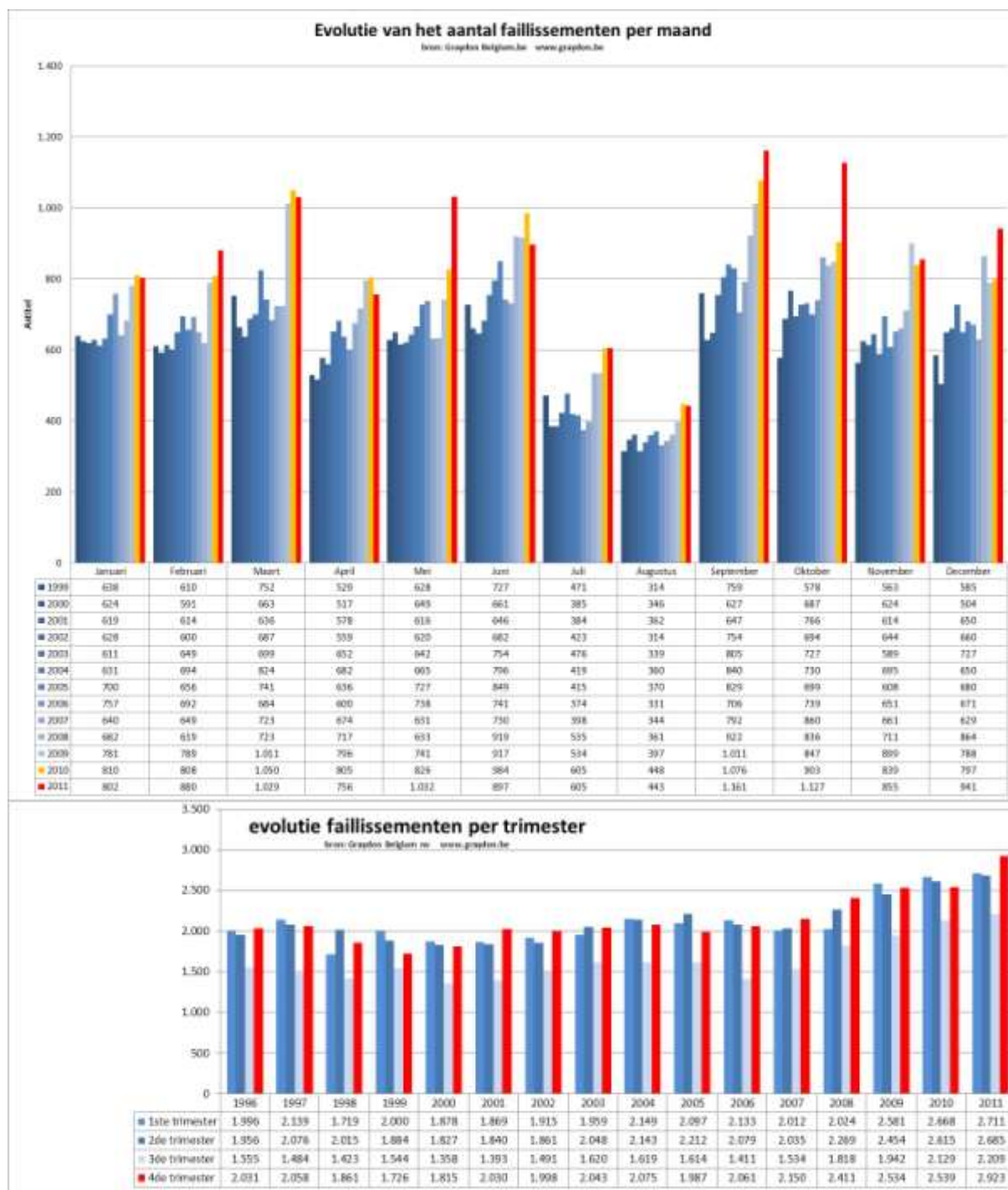
Bron: Graydon Belgium NV www.graydon.be



	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
0 tem 4 jaar	40,09%	37,80%	39,61%	36,83%	35,56%	33,79%	33,11%	31,35%	31,82%	32,00%	32,20%	34,83%	36,86%	37,59%	38,85%	37,40%
5 tem 9 jaar	34,78%	33,41%	32,49%	30,85%	30,42%	31,04%	30,27%	30,43%	29,19%	28,79%	28,34%	26,97%	25,21%	25,33%	24,54%	24,86%
10 tem 14 jaar	11,77%	14,41%	13,95%	16,57%	17,51%	18,60%	18,85%	18,43%	16,71%	16,68%	15,73%	14,94%	15,25%	14,32%	13,02%	13,18%
15 tem 19 jaar	4,41%	4,81%	4,46%	5,84%	6,62%	6,49%	7,73%	9,31%	10,15%	10,63%	10,95%	11,06%	10,61%	9,66%	8,54%	8,74%
20 tem 24 jaar	2,71%	2,81%	3,31%	3,13%	3,07%	3,15%	3,39%	3,47%	3,87%	3,99%	4,19%	4,33%	5,06%	5,42%	6,06%	6,43%
ouder	6,24%	6,76%	6,18%	6,80%	6,82%	6,93%	6,65%	7,00%	8,26%	7,91%	8,59%	7,87%	7,01%	7,68%	8,99%	9,39%

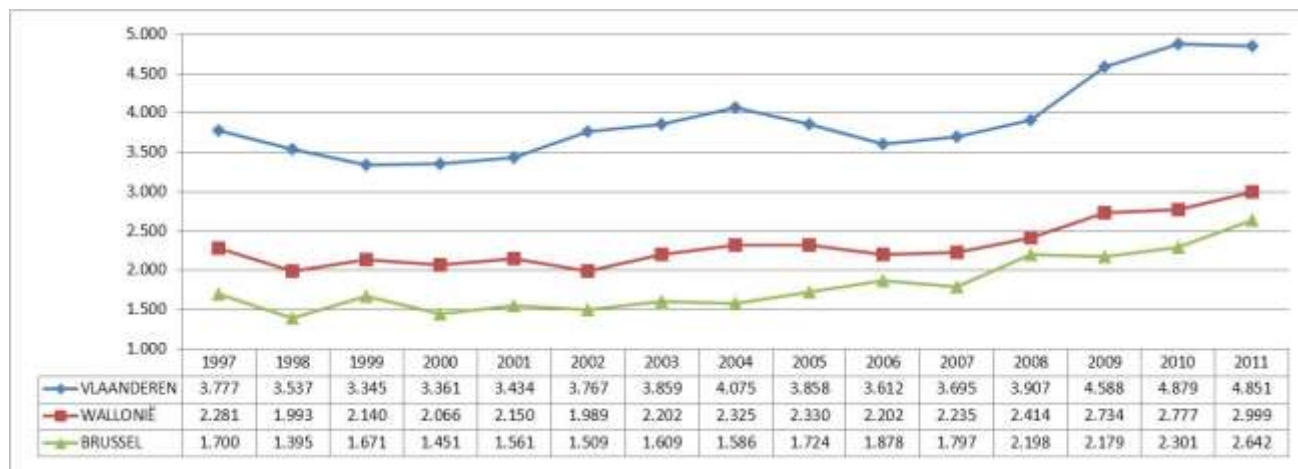
6.2 Faillissementen: algemene cijfers voor de maand december

Voor wat betreft de maand december is er een nieuw decemberrecord gebroken. Hoewel we ook dit jaar op maandbasis met nog zwaardere cijfers werden geconfronteerd geldt deze decembermaand met 941 faillissementen als de zwaarste decembermaand ooit. Het decemberrecord dateert van 2008 en telde 864 gevallen.

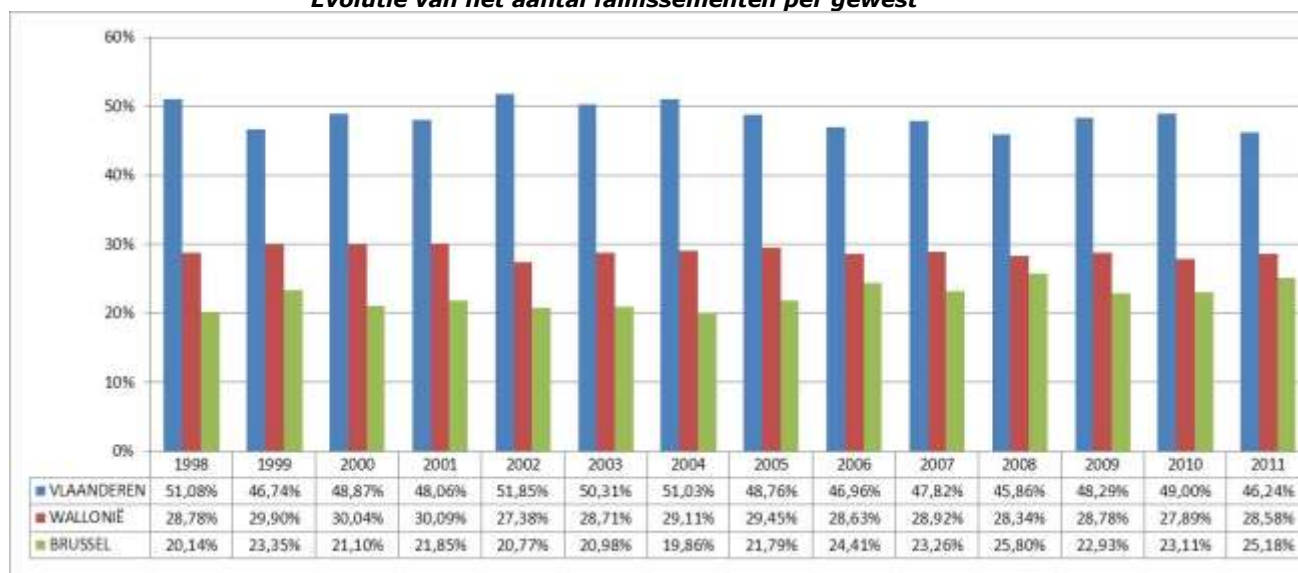


6.3 Faillissementen: regionale tendensen

6.3.1 DE GEWESTEN en PROVINCIES



Evolutie van het aantal faillissementen per gewest



Evolutie van de verhouding in de faillissementen tussen de gewesten.

Ongeveer één per vijf faillissementsuitspraken door Brusselse handelsrechtbanken heeft betrekking op bedrijven met maatschappelijke zetel in Halle-Vilvoorde en wordt onder 'Brussel' gerekend. De finetuning ter zake (opsplitsing naar gewest) wordt gepubliceerd in onze volgende round-up.

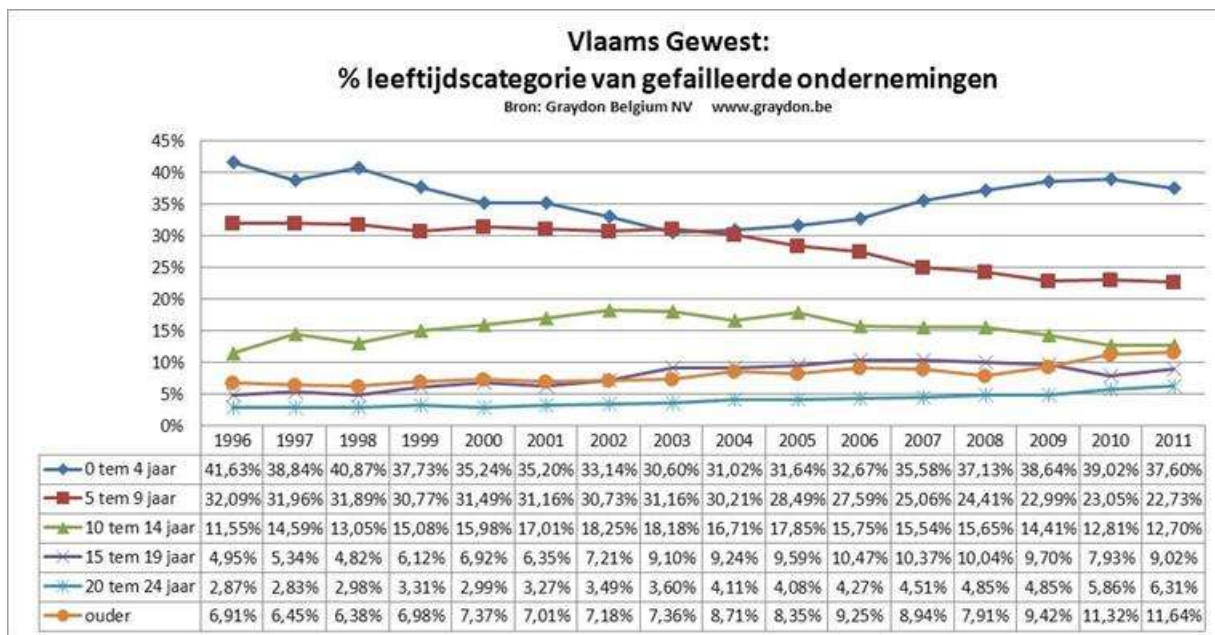
Daarnaast worden ook faillissementen uitgesproken over bedrijven met zetel in het buitenland. Eze zijn niet opgenomen in de regionale statistieken waardoor de som van de regionale statistieken kleiner is dan het nationale totaal.

De stijging van het aantal faillissementen is bijzonder duidelijk binnen het Brusselse en Waalse Gewest. Binnen het Vlaamse Gewest daarentegen noteren we een lichte daling/ bijna status quo. In Vlaanderen noteren wij met 4.851 faillissementen in 2011, en in vergelijking met 2010, een daling met -0,57%. Het absoluut record van 2010 (4.879 faillissementen uitgesproken door Vlaamse rechtbanken) wordt dus net niet overschreden. Toch blijft in relatieve cijfers de regionale discrepantie enorm. Binnen het Vlaamse Gewest ging er 'slechts' één bedrijf over de kop per groep van 101 actieve ondernemingen (in 2010 eveneens één per 101).

Vlaanderen neemt in 2011 46,24% (verleden jaar 49%) van de Belgische faillissementen voor zijn rekening.

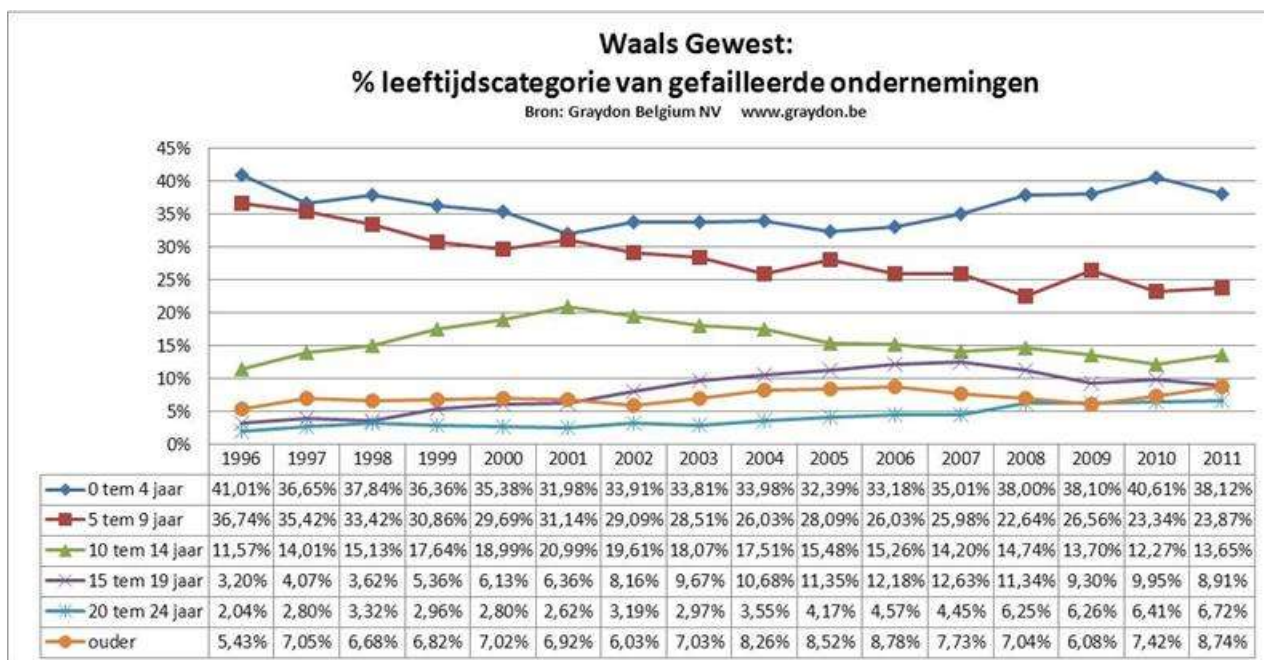
Het is overigens binnen het Vlaams Gewest dat het fenomeen van de recent opgestarte bedrijven die failliet gaan, in het verleden het sterkst tot uitdrukking kwam. Inderdaad was in 2009 maar liefst 38,67% van alle failliet verklaarde ondernemingen jonger dan

vijf jaar. In 2010 steeg dat zelfs naar 39,02%, maar werd de fakkel van het naar verhouding hoge aantal faillissementen van jonge ondernemingen door Wallonië overgenomen. In 2011 meten we bij 37,6% van de gefailleerde ondernemingen een anciënniteit van minder dan 5 jaar.



Het Waals Gewest ziet het aantal faillissementen met +7,99% stijgen en haalt met 2.999 cases opnieuw een absoluut record. In Wallonië ging in 2011 één bedrijf per 81 actieve ondernemingen over de kop. In 2010 was dat nog één per 87,5. Wallonië staat in voor 28,58% (verleden jaar 27,89%) van de Belgische faillissementen.

Ook in Wallonië worden met betrekking tot anciënniteit en faillissementen bijna identieke vaststellingen gemaakt. Ook hier is 38,12% van de in 2011 failliet verklaarde ondernemingen jonger dan 5 jaar en is de tendens duidelijk nog stijgend.



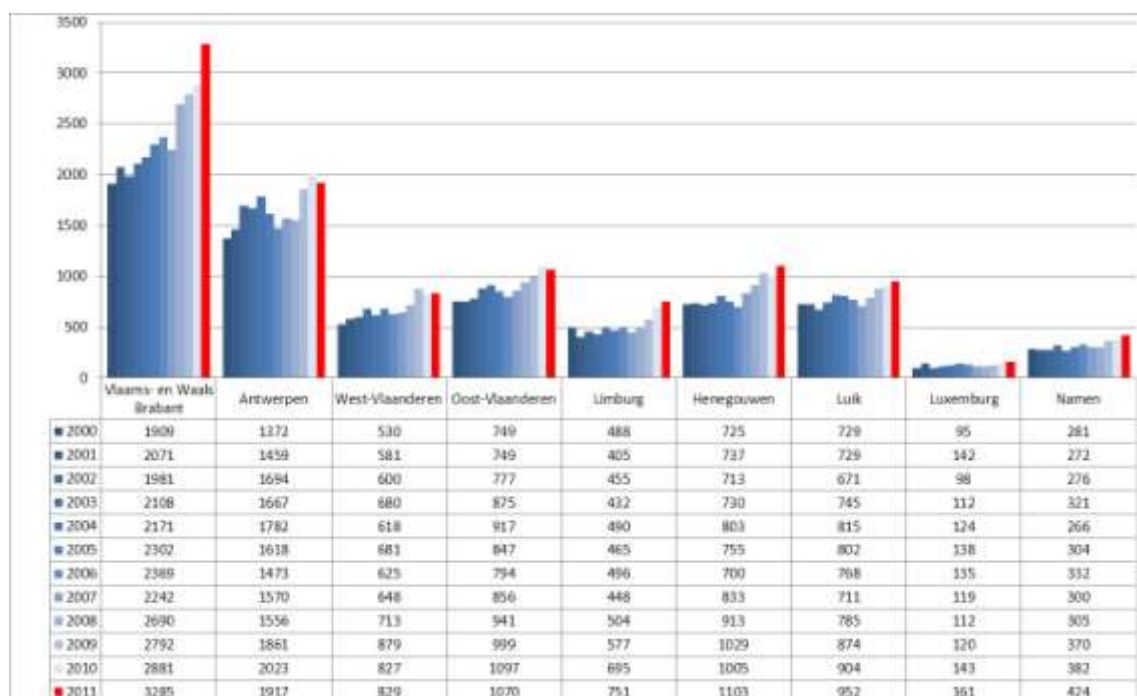
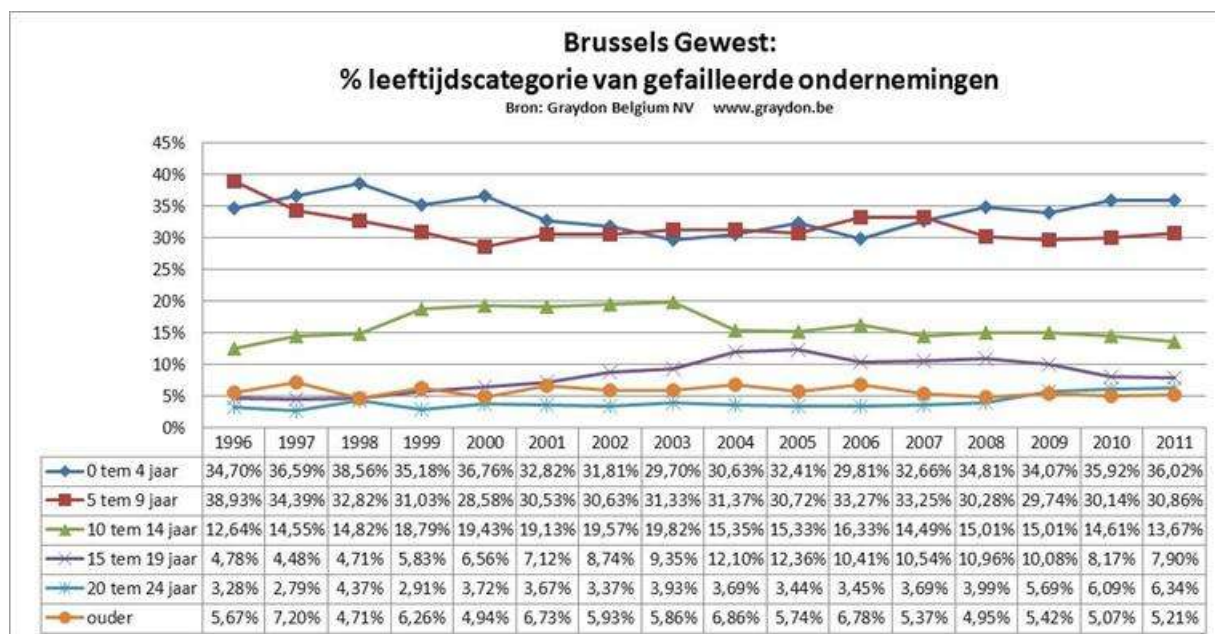
Binnen het gerechtelijk arrondissement Brussel noteerden wij na de uitzonderlijke hausse van 2008 (+22,2%) voor 2009 een beperkte daling met -0,14%. Met betrekking tot 2010 tellen we 2.301 faillissementen, een stijging met 5,95%.

Voor het jaar 2011 wordt opnieuw een duizelingwekkend record gebroken: met 2.642 faillissementen noteren we nu ten opzichte van het jaar 2010 een stijging met maar liefst +14,82%.

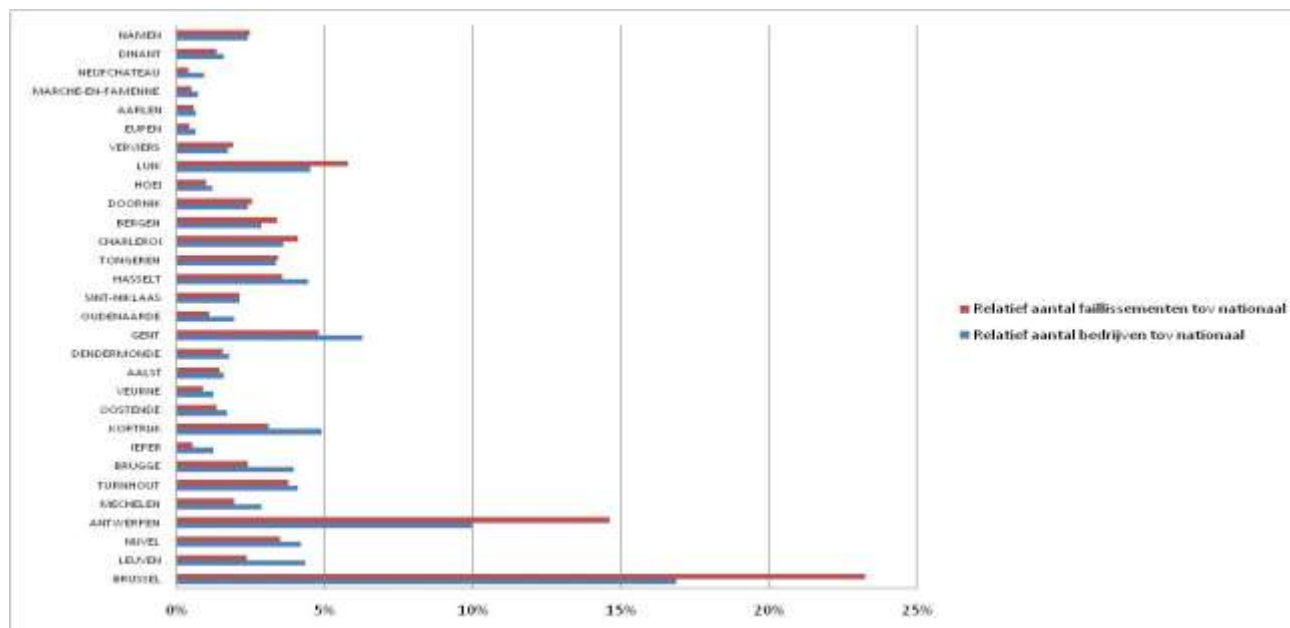
Binnen het gerechtelijk arrondissement Brussel is het risico op faillissement nog groter met één op 57 actieve ondernemingen (in 2010 één per 64,5).

Het Brussels gerechtelijk arrondissement staat in voor 25,18% (verleden jaar 23,27%) van de faillissementen.

Inzake leeftijd van de gefailleerde ondernemingen vertoont het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, net zoals het geval is in de andere gewesten, een stijging van het aantal jonge falende ondernemingen (36,02%).



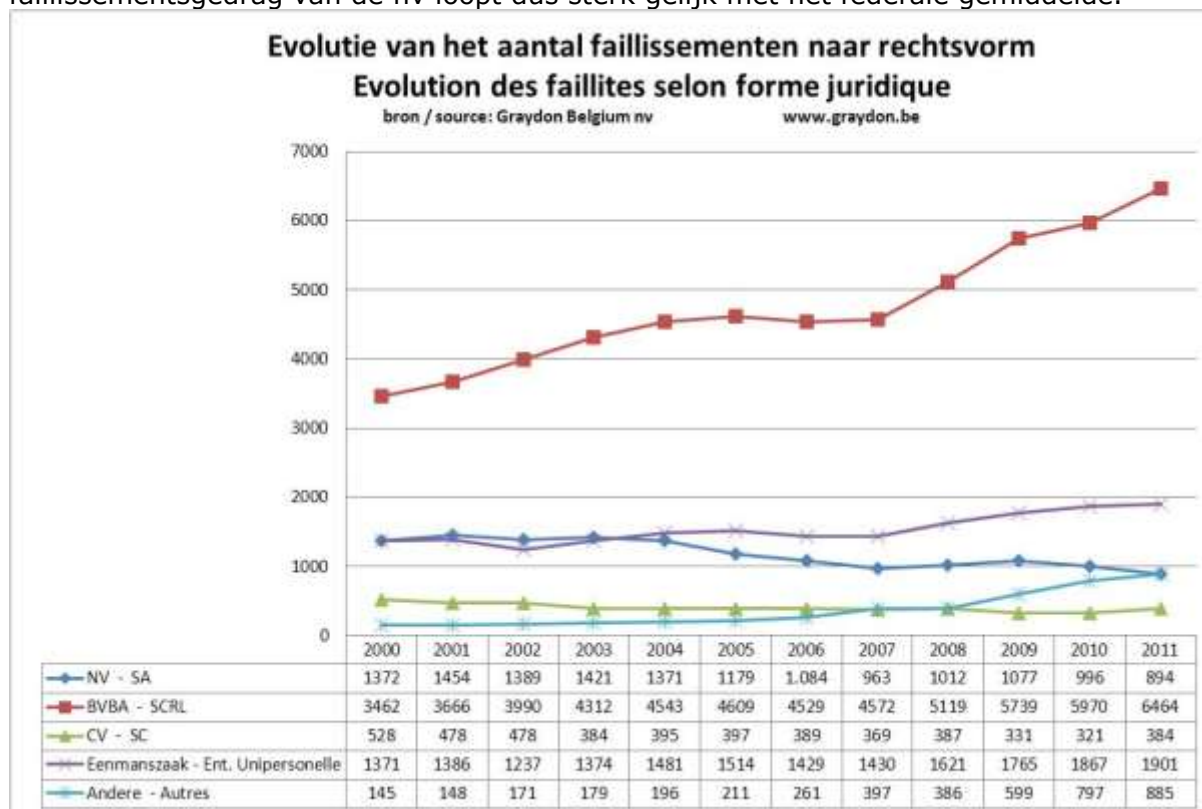
6.3.2 De faillissementen per ARRONDISSEMENT



	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vlaams- en Waals Brabant															
BRUSSEL	1.700	1.395	1.671	1.451	1.561	1.509	1.609	1.586	1.724	1.878	1.797	2.198	2.179	2.301	2.642
LEUVEN	304	259	221	222	240	241	205	268	247	224	173	193	272	237	284
NIJVEL	303	230	291	236	270	231	294	317	331	267	272	299	341	343	359
TOTAAL	2.307	1.884	2.183	1.909	2.071	1.981	2.108	2.171	2.302	2.369	2.242	2.690	2.792	2.881	3.285
Antwerpen															
ANTWERPEN	1.205	979	1.011	939	1.074	1.256	1.202	1.264	1.145	1.062	1.103	1.088	1.311	1.455	1.334
MECHELEN	202	208	186	211	172	218	199	227	182	158	207	167	209	191	183
TURNHOUT	225	232	244	222	213	220	266	291	291	253	260	301	341	377	400
TOTAAL	1.632	1.419	1.441	1.372	1.459	1.694	1.667	1.782	1.618	1.473	1.570	1.566	1.861	2.023	1.917
West-Vlaanderen															
BRUGGE	217	164	151	164	160	148	156	173	190	192	189	227	256	240	243
IEPER	24	34	40	30	31	40	46	40	44	31	40	42	57	51	48
KORTRIJK	270	231	230	194	266	254	293	235	258	243	233	229	337	313	302
OOSTENDE	117	118	80	89	83	102	101	104	129	77	122	136	144	137	152
VEURNE	37	66	50	53	41	56	84	66	60	82	64	79	85	86	84
TOTAAL	665	613	551	530	581	600	680	618	681	625	648	713	879	827	829
Oost-Vlaanderen															
AALST	111	118	81	117	125	116	142	138	94	103	119	112	156	144	137
DENDERMONDE	75	89	79	98	113	105	109	124	126	96	117	114	136	153	182
GENT	330	331	308	301	299	305	369	388	400	377	367	434	408	484	416
OUDENAARDE	73	75	67	80	65	76	67	99	80	81	95	95	90	107	103
SINT-NIKLAAS	164	157	118	153	147	175	188	168	147	137	158	186	209	209	232
TOTAAL	753	770	653	749	749	777	875	917	847	794	856	941	999	1.097	1.070
Limburg															
HASSELT	256	260	277	297	232	269	259	306	283	269	264	274	318	353	416
TONGEREN	167	216	202	191	173	186	173	184	182	227	184	230	259	342	335
TOTAAL	423	476	479	488	405	455	432	490	465	496	448	504	577	695	751
Henegouwen															
CHARLEROI	373	346	348	349	315	323	309	351	327	289	373	390	476	415	479
BERGEN	230	190	253	229	246	244	214	249	231	225	265	307	312	338	326
DOORNIK	182	166	127	147	176	146	207	203	197	186	195	216	241	252	298
TOTAAL	785	702	728	725	737	713	730	803	755	700	833	913	1.029	1.005	1.103
Luik															
HOEI	79	77	74	76	84	74	85	107	84	73	91	77	84	99	118
LIJK	580	516	525	489	476	433	493	514	529	523	452	533	569	579	637
VERVIERS	133	116	119	131	132	132	126	155	148	131	141	137	174	186	161
EUPEN	36	24	37	33	37	32	41	38	41	41	27	38	47	40	36
TOTAAL	828	733	755	729	729	671	745	815	802	768	711	785	874	904	952
Luxemburg															
AARLEN	34	29	32	32	49	41	38	30	49	47	42	32	47	55	55
MARCHE-EN-FAMENNE	44	36	37	42	57	33	35	40	55	51	40	39	41	48	49
NEUFCHATEAU	33	32	31	21	36	24	39	54	34	37	37	41	32	40	57
TOTAAL	111	97	100	95	142	98	112	124	138	135	119	112	120	143	161
Namen															
DINANT	82	86	84	86	75	79	97	85	124	107	102	115	138	136	161
NAMEN	172	145	182	195	197	197	224	181	180	225	198	190	232	246	263
TOTAAL	254	231	266	281	272	276	321	266	304	332	300	305	370	382	424

6.4 Faillissementen per rechtsvorm

Het faillissementsgedrag van de traditionele bedrijfsvormen is sterk verschillend, doch behalve bij de nv's overall stijgend. Zo gingen er dit jaar 894 nv's over de kop (in 2010 993, in 2009 1.075, in 2008 1.012, het jaar voordien nog 963), wat betekent dat binnen de groep van de nv's slechts één bedrijf per groep van 107 ondernemingen (in 2010 één per 99, in 2009 één per 97) verdween als gevolg van een faillissement. Het faillissementsgedrag van de nv loopt dus sterk gelijk met het federale gemiddelde.

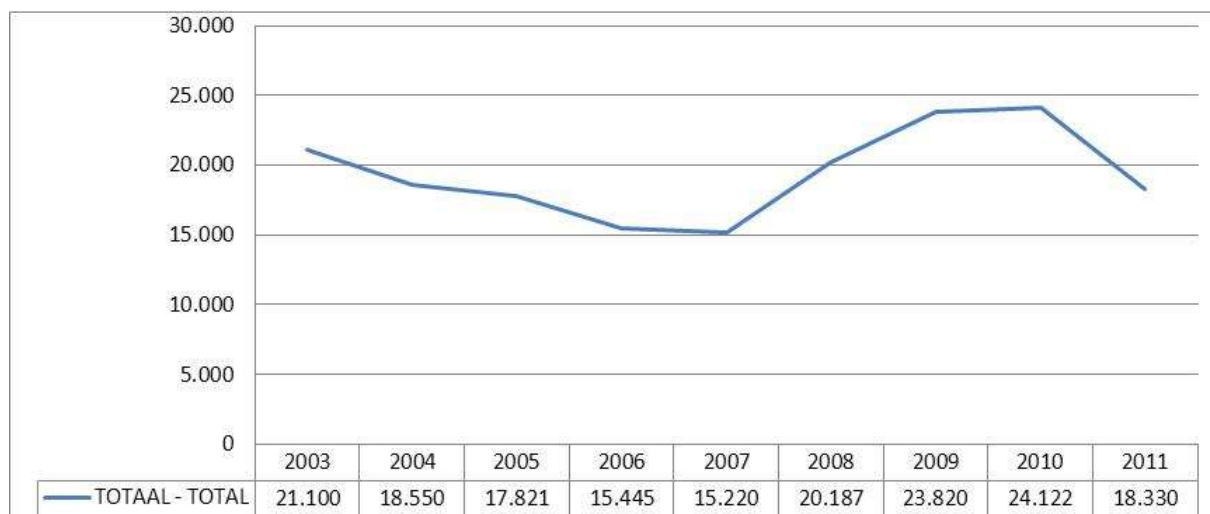


Van alle veelgebruikte rechtsvormen profileert de bvba, traditioneel de vorm die door de meeste Belgische kmo's wordt aangenomen, zich als de gevaarlijkste. Op de 308.449 actieve bvba's die in 2011 activiteit ontplooiden, noteerden wij maar liefst 6.464 faillissementen. Een bvba per groep van 48 (verleden jaar en in 2010 eveneens per groep van 50, in 2009 per groep van 54, in 2007 per groep van 56 en in 2006 per groep van 53) actieve ondernemingen ging dit jaar over de kop.

De eenmanszaken zijn duidelijk minder risicovol in vergelijking met bijvoorbeeld de bvba. Hier slechts één faillissement per groep van 211 eenmanszaken in activiteit (verleden jaar één per groep van 215, in 2010 één per groep van 228, in 2009 één per groep van 250, in 2007 één per groep van 277 en in 2006 één per groep van 271).

Aandeel van de rechtsvorm in het totale volume faillissementen					
	NV	BVBA	CV	Eenmanszaak	Andere
2000	19,95%	50,33%	7,68%	19,93%	2,11%
2001	20,39%	51,40%	6,70%	19,43%	2,08%
2002	19,12%	54,92%	6,58%	17,03%	2,35%
2003	18,53%	56,22%	5,01%	17,91%	2,33%
2004	17,17%	56,89%	4,95%	18,54%	2,45%
2005	14,91%	58,27%	5,02%	19,14%	2,67%
2006	14,09%	58,88%	5,06%	18,58%	3,39%
2007	12,46%	59,14%	4,77%	18,50%	5,14%
2008	11,87%	60,05%	4,54%	19,01%	4,53%
2009	11,32%	60,34%	3,48%	18,56%	6,30%
2010	10,01%	59,99%	3,23%	18,76%	8,01%
2011	8,49%	61,40%	3,65%	18,06%	8,41%

6.5 Bedrijven en banenverlies



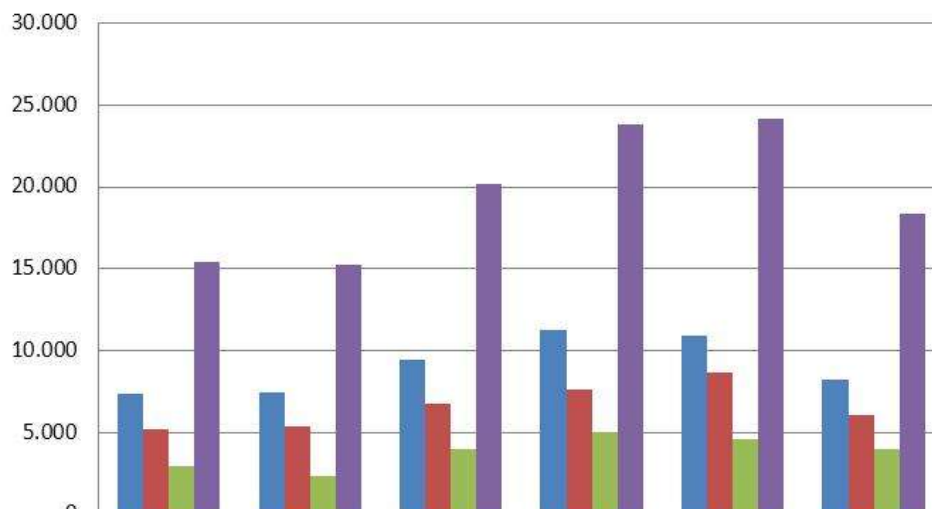
Dit jaar werden 18.330 arbeidsplaatsen in vraag gesteld als gevolg van een faillissement. De globale en directe impact van de faillissementen op het sociaal passief daalt hierdoor met -24% op vrij fundamentele wijze. Het leeuwendeel (89,4%) van het verlies aan arbeidsplaatsen als gevolg van een faillissement gaat veeleer verloren in de kmo, die overigens ruim 99% van de faillissementsstatistieken vult.

Over het gehele jaar 2011 werden 9 bedrijven failliet verklaard die méér dan 100 mensen tewerkstelden, 3 meer dan in 2010 (6), 1 meer dan in 2009 (8), **evenveel als in 2007 (9) en 2008 (9)**. Het jaar 2006 telde 6 dermate zware faillissementen. In 2005 waren er dat nog 7, in 2004 13 en in 2003 16. Er zijn dus in 2011 en in vergelijking met de voorgaande jaren relatief meer echt 'zware' faillissementen. Ondanks dit gegeven zien we bij de grote massa faillissementen een duidelijke verschuiving naar kleinere ondernemingen.

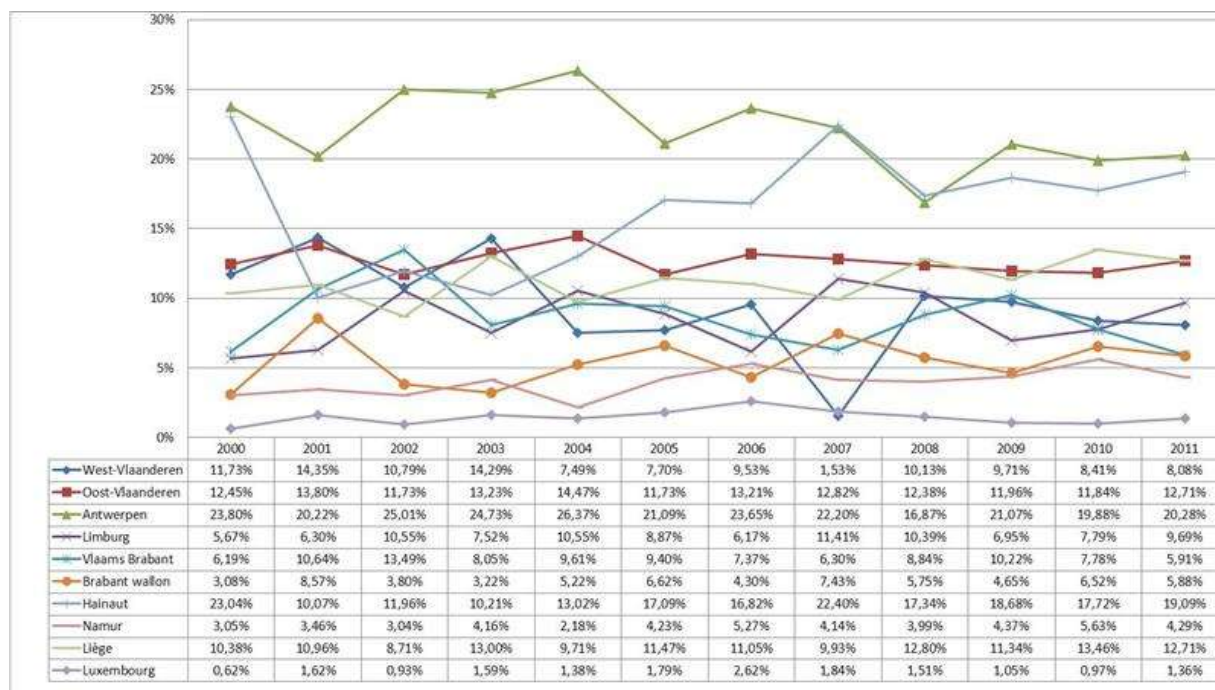
Regionaal aantal jobs op de tocht als gevolg van het faillissement van de werkgever

Nombre d'emplois mis en cause par la faillite de l'employeur

bron / source : Graydon Belgium nv www.graydon.be



	2006	2007	2008	2009	2010	2011
■ VLAANDEREN - LA FLANDRE	7.339	7.456	9.475	11.247	10.882	8.251
■ WALLONIE - LA WALLONNIE	5.183	5.393	6.724	7.590	8.617	6.064
■ BRUSSEL - BRUXELLES	2.923	2.371	3.988	4.983	4.623	4.015
■ TOTAAL - TOTAL	15.445	15.220	20.187	23.820	24.122	18.330



Provinciaal: % verhouding jobverlies als rechtstreeks gevolg van het faillissement

De jammerlijke faillissementstopper van 2011 dateert van 2 februari: het faillissement van Brink's Belgium uit Laken. Hiermee kwamen 444 jobs op de tocht.

TBP Electronics Belgium uit Geel ging op 2 september over de kop en stelde 318 personeelsleden te werk.

Leaf Business Holdings Belgium uit Luik legde er op 15 april het bijtje bij neer, waardoor er 157 jobs op de tocht kwamen.

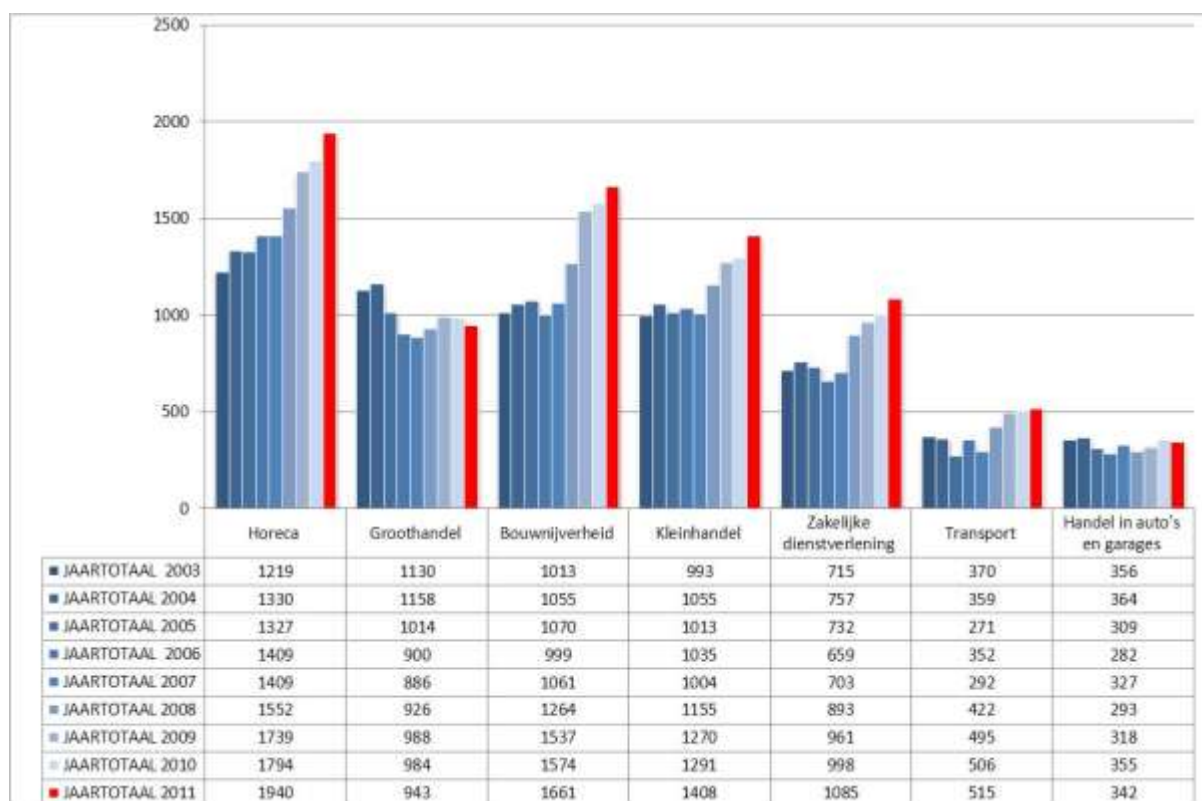
Overigens woog de top 3 qua verlies aan arbeidsplaatsen 919 als gevolg van een faillissement in 2011 behoorlijk zwaar door.

Ter vergelijking: in 2010 gingen er binnen de top drie 579 jobs verloren, in 2009 gingen er binnen de top drie 1.066 jobs verloren, in 2008 gingen er binnen de top drie 578 jobs verloren, in 2007 waren dat er 879. In 2006 werden in de top drie 533 jobs verkwanseld. In 2005 verdwenen met de top drie 597 jobs. In 2004 gingen binnen de top drie 687 jobs verloren, in 2003 waren dat er 1.394.

Top van de zwaarste faillissementen in 2011 op vlak van werkgelegenheid:

NAAM BEDRIJF	MAAND	PCD	GEMEENTE	JOB VERLIES
Brink's Belgium	woensdag 2 februari 2011	1020	Laeken	444
TBP Electronics Belgium	vrijdag 2 september 2011	2440	Geel	318
Leaf Business Holdings	vrijdag 15 april 2011	4030	Liege	157
United Depots Belgium	vrijdag 29 april 2011	2030	Antwerpen	150
Lys Yarns	dinsdag 13 december 2011	9870	Zulte	124
Zultse Wolspinnerij	dinsdag 8 februari 2011	9870	Zulte	112
Servitus	dinsdag 12 juli 2011	1082	Sint-Agatha-Berchem	109
Geminus Industrial	donderdag 24 maart 2011	1400	Nivelles	104
Juma Beton	dinsdag 15 februari 2011	2490	Balen	104
Lilogo	maandag 7 maart 2011	4020	Liege	96
A.R.C.S.	maandag 5 december 2011	1070	Anderlecht	79
Gelade Eric Transport	donderdag 6 oktober 2011	3512	Stevoort	77
Genisys Consult	maandag 16 mei 2011	1000	Brussel	77
Anne Gebroeders	maandag 18 april 2011	9130	Beveren-Waas	77
Anubis Security Guarding	woensdag 29 juni 2011	6010	Couillet	75
Etablissements Mabile	donderdag 9 juni 2011	1080	Sint-Jans-Molenbeek	75
Termoco-Metalomecanica	maandag 14 maart 2011	6000	Charleroi	75
Clint International	woensdag 16 februari 2011	2030	Antwerpen	75
Etablissements Mabile	donderdag 9 juni 2011	1080	Sint jans-Molenbeek	73
Sodist	dinsdag 20 december 2011	4000	Liege	72
Dynacom	maandag 28 november 2011	7011	Ghlin	72
Renov' Print	woensdag 22 juni 2011	1070	Anderlecht	68
Wever & Ducre	dinsdag 6 december 2011	8800	Roeselare	64
Coblo	dinsdag 6 september 2011	2490	Balen	64
Bakkerij Andre Verstraeten	maandag 31 oktober 2011	3128	Baal	62
Algemene bouwwerken	dinsdag 23 augustus 2011	3650	Dilsen-Stokkem	61
QOL	vrijdag 1 juli 2011	8501	Kortrijk	59
Jean Alan	maandag 30 mei 2011	9308	Aalst	57
Boisconcept RD	maandag 7 maart 2011	1350	Orp-jauche	51
Agenet Belgium services	maandag 7 februari 2011	1420	Braine-L'Alleud	50
Mecanica Herstal	dinsdag 8 februari 2011	4040	Herstal	50
Constru Bel	maandag 5 september 2011	nihil	zetel in het buitenland	49
Building & Interior	vrijdag 9 september 2011	2390	Malle	49
Boulangerie Andre Proumen	woensdag 9 maart 2011	4141	Louveigne	48
ER A Construction	maandag 21 februari 2011	1050	ixelles	47
Altea	maandag 7 februari 2011	1030	Laeken	46
Universal Cleaning Company	maandag 28 februari 2011	3660	Opglabbeek	46
DP Ninove	maandag 7 februari 2011	1180	Ukkel	46
Buyse Bouwt	donderdag 20 oktober 2011	9636	Nederzwalm	45
Miest	maandag 9 mei 2011	4020	Liege	45
Hertecant	woensdag 19 januari 2011	2260	Westerlo	45
Bel-Pose	maandag 12 december 2011	6150	Anderlues	44
Goossens Service Center	dinsdag 20 december 2011	2600	Berchem	44
Cavale	donderdag 26 mei 2011	3590	Diepenbeek	44
Arena Construct	maandag 3 oktober 2011		zetel in buitenland	43
Les Vaillantes	maandag 18 april 2011	6220	Fleurus	43
Dikenko & Home	vrijdag 30 september 2011	9300	Aalst	42
Cleaning Titres services	woensdag 18 mei 2011	4520	Wanze	42
Chantier Naval Vankerkhoven	maandag 21 november 2011	6250	Aiseau-Presles	41

6.6 De sectorale tendensen



% WIJZIGING t.o.v. Het JAAR VOORDIEN								
	JAARTOTAAL 2004	JAARTOTAAL 2005	JAARTOTAAL 2006	JAARTOTAAL 2007	JAARTOTAAL 2008	JAARTOTAAL 2009	JAARTOTAAL 2010	JAARTOTAAL 2011
Horeca	9,11%	-0,23%	6,16%	0,00%	10,15%	12,05%	3,16%	8,14%
Groothandel	2,48%	-12,44%	-11,24%	-1,56%	4,51%	6,70%	-0,40%	-4,17%
Bouwnijverheid	4,15%	1,42%	-6,64%	6,21%	19,13%	21,60%	2,41%	5,53%
Kleinhandel	6,24%	-3,98%	2,17%	-3,00%	15,04%	9,96%	1,65%	9,06%
Zakelijke dienstverlening	5,87%	-3,30%	-9,97%	6,68%	27,03%	7,61%	3,85%	8,72%
Transport	-2,97%	-24,51%	29,89%	-17,05%	44,52%	17,30%	2,22%	1,78%
Handel in auto's en garages	2,25%	-15,11%	-8,74%	15,96%	-10,40%	8,53%	11,64%	-3,66%

% aandeel van de sector in het totale aantal faillissementen								
	JAARTOTAAL 2004	JAARTOTAAL 2005	JAARTOTAAL 2006	JAARTOTAAL 2007	JAARTOTAAL 2008	JAARTOTAAL 2009	JAARTOTAAL 2010	JAARTOTAAL 2011
Horeca	16,65%	16,78%	18,32%	18,23%	18,21%	18,28%	18,03%	19,50%
Groothandel	14,50%	12,82%	11,70%	11,46%	10,86%	10,39%	9,89%	9,48%
Bouwnijverheid	13,21%	13,53%	12,99%	13,72%	14,83%	16,16%	15,82%	16,89%
Kleinhandel	13,21%	12,81%	13,46%	12,99%	13,55%	13,35%	12,97%	14,15%
Zakelijke dienstverlening	9,48%	9,25%	8,57%	9,09%	10,48%	10,10%	10,03%	10,90%
Transport	4,50%	3,43%	4,58%	3,78%	4,95%	5,20%	5,08%	5,18%
Handel in auto's en garages	4,56%	3,91%	3,67%	4,23%	3,44%	3,34%	3,57%	3,44%

Voor de **horeca** was 2011 voor de achtste maal op rij zonder meer een rampjaar. Deze sector levert gestaag het grootste aantal faillissementen. Anders gesteld: 19,5% van alle failliete ondernemingen zijn horecazaken. Maar liefst 1.940 ondernemingen gingen onder de rechterlijke hamer. In 2011 ging er per 29 horecazaken één over de kop, in 2010 was dat één per 31, in 2009 was dat één per 32, in 2008 was dat één per 34, in 2006 en 2007 waren er dat telkens één per 37.

Hierbij valt op dat, indien we de verhouding tussen de deelsectoren binnen de horeca enerzijds en het totaal aantal faillissementen anderzijds berekenen, er zich belangrijke verschuivingen voordoen. Zo stellen we vast dat, hoewel de absolute getallen stijgen, de verhouding tussen het aantal **cafés en bars** en het totaal aantal faillissementen vrij ernstig stijgt. Evenzo voor de **eetgelegenheden met beperkte bediening** (de

snackbars e.d.). Daartegenover merken we een duidelijke vermindering van het aandeel van de **restaurants met volledige bediening**.

Ook de **kleinhandel** kent sedert september 2007 een moeilijke periode. Sedert begin dit jaar merken we opnieuw een duidelijke hausse van het aantal faillissementen binnen de kleinhandel. Binnen deze sector gingen in 2011 1.408 bedrijven over de kop (verleden jaar 1.291 bedrijven, in 2009 1.270, in 2008 1.155, in 2007 1.004 en in 2006 1.035). Hier één faillissement per 62,7 ondernemingen (verleden jaar was dat 1 per 68,6 ondernemingen, in 2009 1 per 70 ondernemingen, in 2008 1 per 76, in 2007 1 per 90, in 2006 1 per 87).

Binnen de **bouwnijverheid** eindigt 2011, na een trendbreuk in 2006 en een vernieuwde stijging in 2007, opnieuw negatief met 1.661 bouwondernemingen in faillissement. Eén bedrijf per groep van 63,4 ging er over de kop (verleden jaar was dat één per 64,9).

Inderdaad was de sector van de kleinhandel, samen met die van de horeca en de deelsector van de individuele huizenbouw, één van de eerste slachtoffers van de koopkrachtdaling die zich in september 2007 situeerde. Reeds kort nadien viel een duidelijke stijging van het aantal faillissementen binnen de drie consumentgevoelige sectoren waar te nemen.

Na de door het publiek als sterke koopkrachtdaling ervaren inflatoire beweging van begin 2011 (stijging van de energie- en voedselprijzen), zagen we quasi onmiddellijk een nieuwe stijging van het aantal faillissementen binnen de drie bovengenoemde sectoren. Wel merken we binnen de bouwnijverheid ter zake meer en meer een verschuiving naar de ondernemingen die instaan voor de afwerking van gebouwen, met stukadoorswerk als meest in het oog springend.

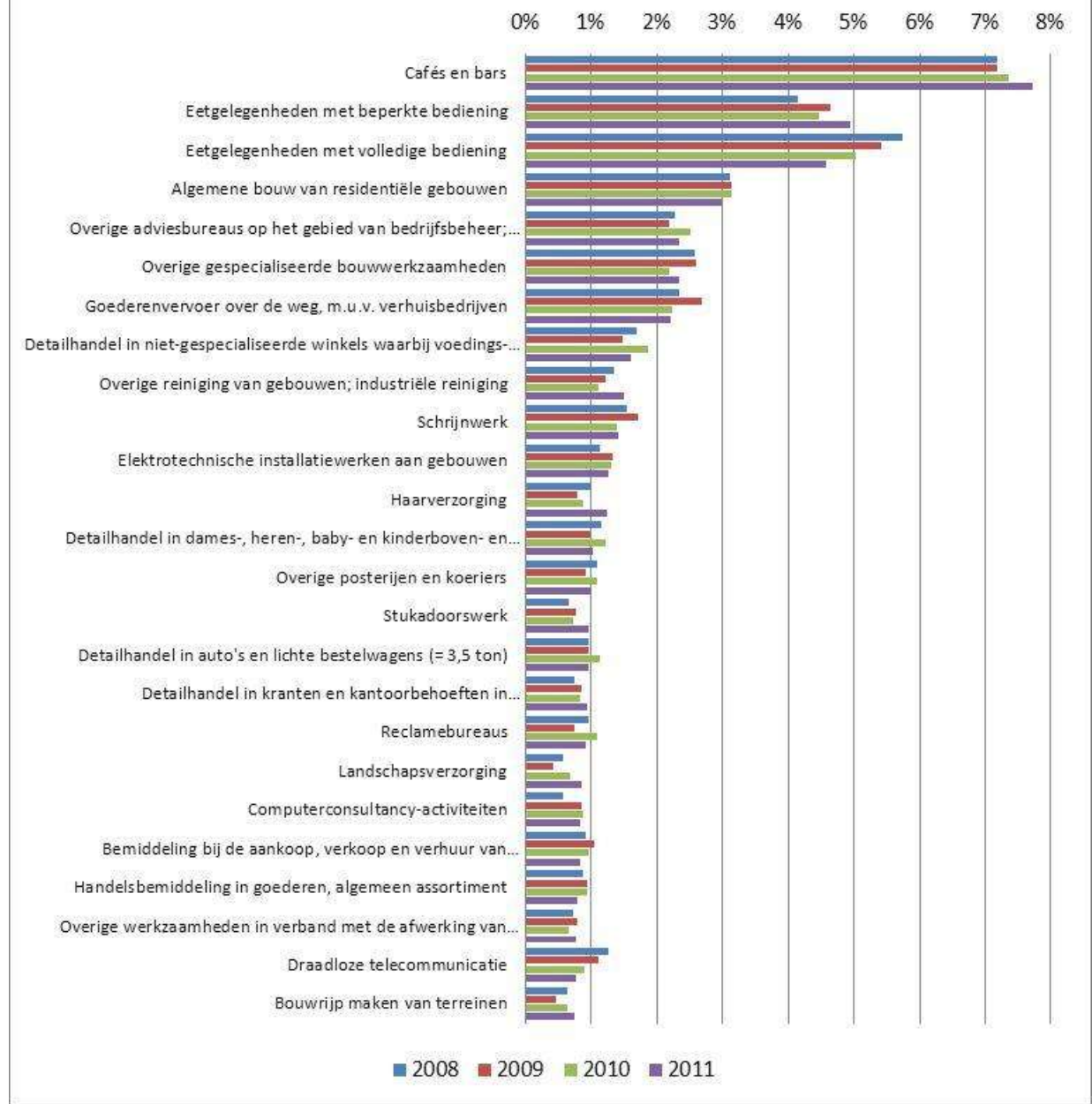
Hierbij komt een naar verhouding belangrijke aanwas binnen de sector van de lichaamsverzorging, waarin de deelsector van de kapperszaken extra in het oog springt. Tot op dit ogenblik is er geen sprake van stagnatie. Binnen de vier sectoren neemt het aantal faillissementsslachtoffers nog steeds toe.

De **transportsector** is weliswaar een minder belangrijke 'leverancier van faillissementen', maar laat wel met 515 uitspraken evengoed een duidelijke stijging van het aantal faillissementen noteren. Binnen de sector ging er in 2011 één bedrijf per 40,2 actieve ondernemingen verloren door faillissement (in 2010 één per 41,5, in 2009 één per 42, in 2008 1 per 49, in 2007 1 per 63 en in 2006 was dat één bedrijf per 53).

Binnen de sector van de **groothandel** daalt het aantal faillissementen tot 943 (-41) gevallen. Op dit ogenblik noteren we één faillissement per 65,5 actieve groothandelaars (in 2009 één per 63,5).

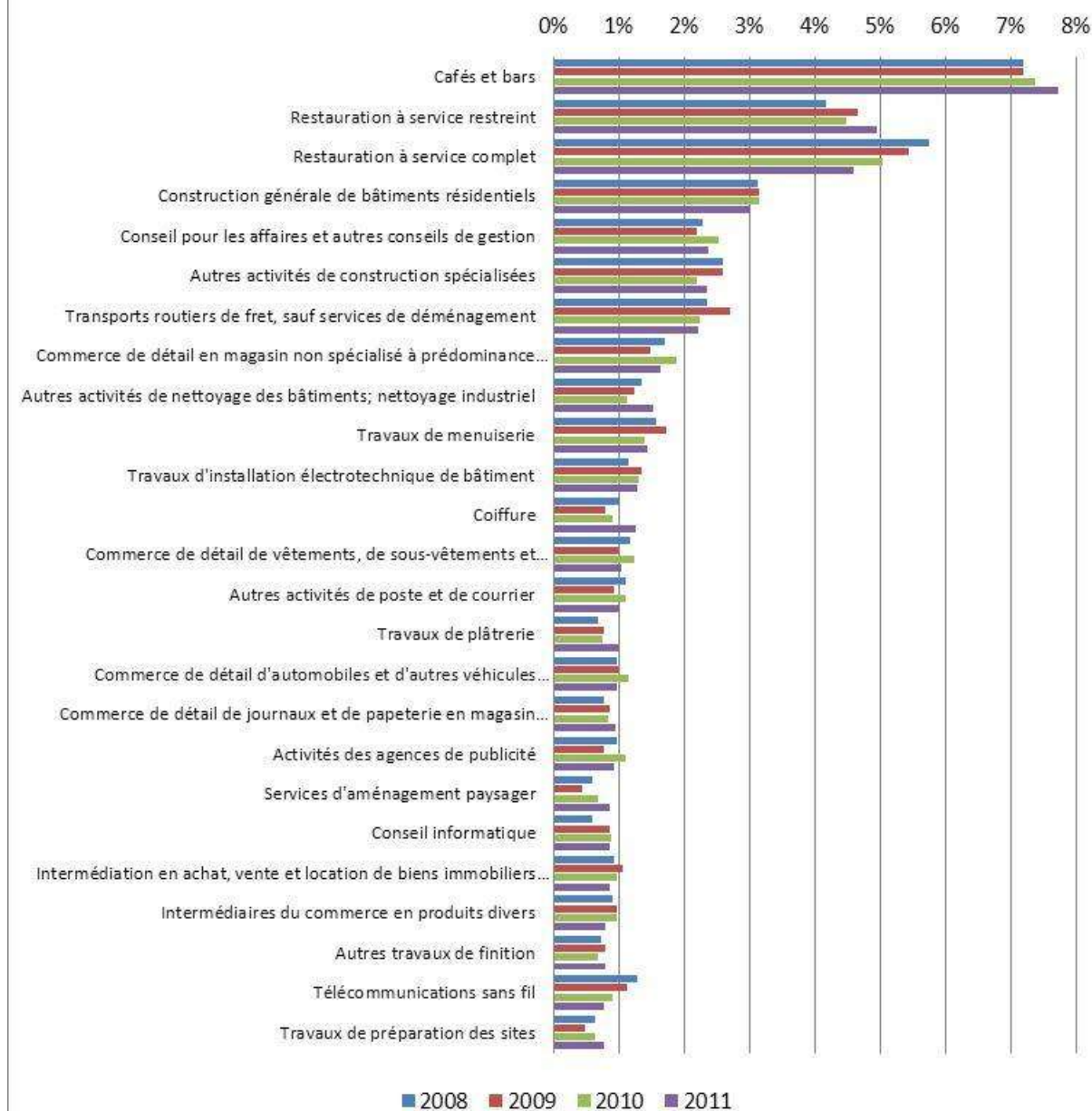
Aandeel van de sectoren (5 digits) in het aantal faillissementen (top 25)

bron: Graydon Belgium NV www.graydon.be



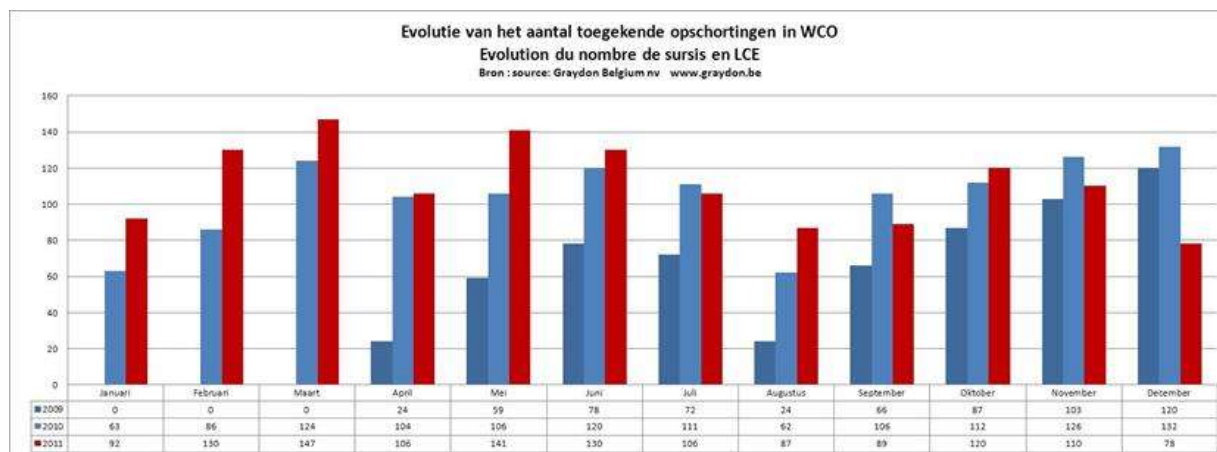
Partage des secteurs (code NACE sur 5 digits) dans le volume des faillites 2011 (top 25)

Source: Graydon Belgium NV www.graydon.be



7 Evolutie van de gerechtelijke reorganisaties***

***Voor detailcijfers en commentaren inzake de WCO: een eerdere studie kunt u afhalen op de Graydon-webstek: www.graydon.be
of via de link: http://www.graydon.be/pictures/medialib/copublicaties/Graydon-WCO2010_NL_FR_lowres.pdf



Sinds 1 april 2009 en tot kerstdag 2011 werden door de handelsrechtbanken van dit land **3.221** vonnissen van opschorting uitgesproken die bedrijven in moeilijkheden tot de nieuwe procedure van gerechtelijke reorganisatie toelaten. Dit is bijna het drievoud van het TOTAAL aantal bedrijven die zich tussen 1 januari 1998 en 1 april 2009 beriepen op de oude wet omtrent het gerechtelijk akkoord. Ook het totale aantal in 2011 toegekende opschortingen in WCO - tot nog toe - overstijgt het niveau van het hele jaar 2010. Van een verdere toevloed is echter geen sprake (van 633 in 2009, naar 1.252 in 2010 en 1.336 voor 2011).

We stelden in 2010 vast dat welbepaalde rechtbanken, na een periode waarin ze de mogelijkheden van de wet verkenden, systematisch proberen meer vat te krijgen op de procedure. Zo werden de initiële opschortingsperiodes gevoelig korter: pas eens de hulpbehoevende onderneming het vertrouwen krijgt van de rechtbank, worden volgende uitstelperiodes verlengd. Voor 2011 wordt de gemiddelde looptijd van de initieel toegekende opschorting verder teruggedrongen naar gemiddeld 124 dagen.

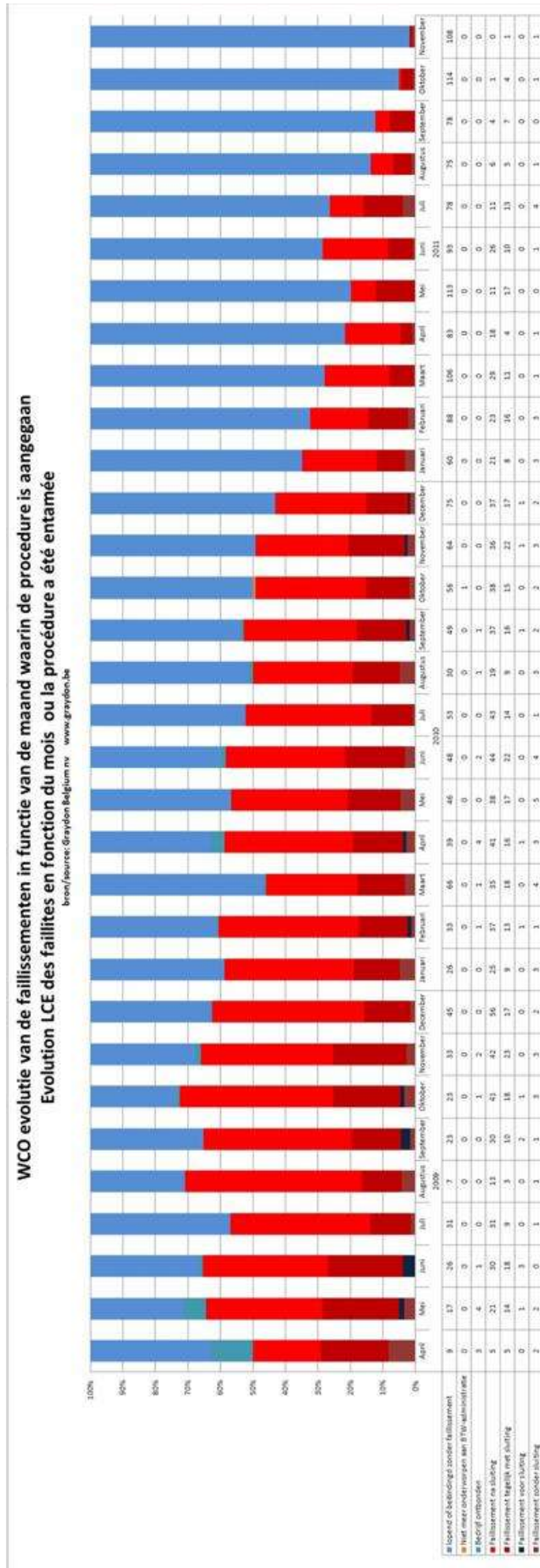
Bovendien merken we dat steeds meer ondernemingen die de WCO-procedure aanvragen vooralsnog en binnen de twee maanden na aanvraag failliet gaan: ongetwijfeld toont dit aan dat de rechtbanken van zodra ze kunnen (na een wettelijke 'wachtperiode' van één maand) zelf een eerste schifting doorvoeren tussen die bedrijven met overlevingskansen en die zonder.

Er zijn bijzonder veel bouwbedrijven en bedrijven uit de sector van de 'dienstverlening aan ondernemingen' die zich op de WCO beroepen. Op de derde plaats volgen de horecazaken. Nochtans zijn het - in verhouding tot het aantal actieve ondernemingen binnen de respectievelijke sectoren - vooral de bedrijven uit de metaalverwerkende nijverheid, de transportsector en de drukkerijen en de uitgeverijen die van de wet gebruikmaken. Niet toevallig zijn dit sectoren waarvan de schokgevoeligheid bij crisis groter is. Pas dan volgen de sectoren horeca, bouw, groothandel, kleinhandel en dienstverlening aan ondernemingen.

De duidelijke verhoging van de bedrijven in moeilijkheden die van de nieuwe reddingsprocedure gebruikmaken was bemoedigend. Echter, sedert een aantal maanden stijgt het aantal 'instromers' nog nauwelijks.

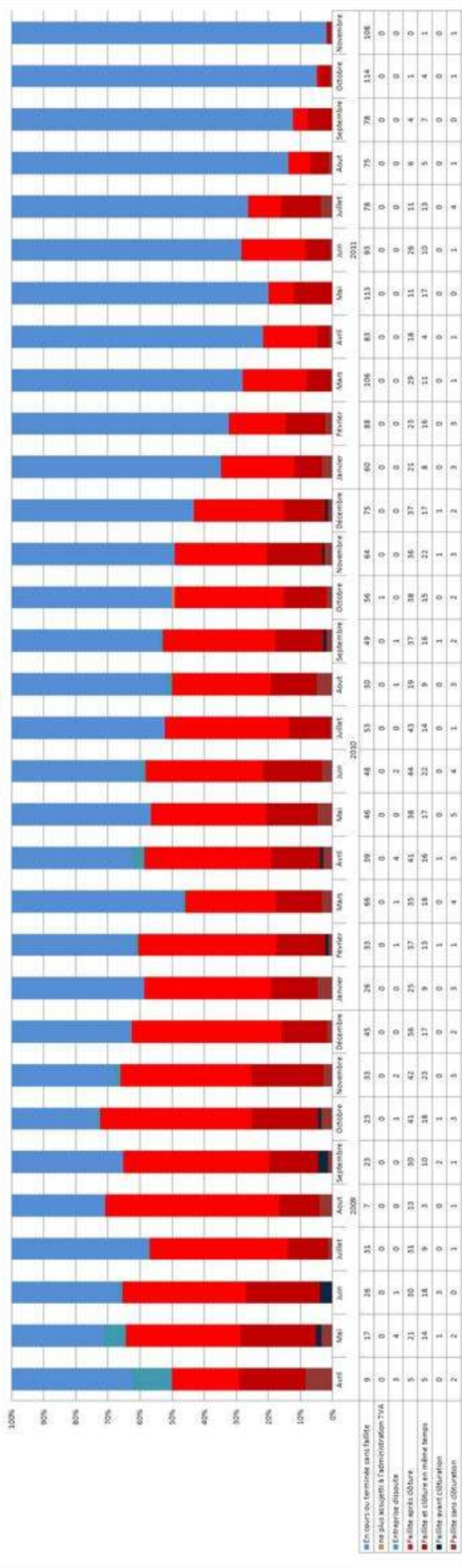
Dit vergt enige nuancering. Enerzijds stellen we vast dat het aantal bedrijven dat een oplossing voor zijn problemen zoekt via de Belgische variant op de 'chapter 11'-procedure meer dan **vertienvoudigt**.

Anderzijds blijkt dit nog steeds een **peulschil in vergelijking met** de meer dan 10.500 faillissementen die dit jaar werden uitgesproken. Een **uiterst klein fragment in vergelijking met de ongeveer 55.000 ondernemingen die op dit ogenblik in zware moeilijkheden verkeren**. Moet echter ook opgemerkt worden dat zeker de toename van de procedures van gerechtelijke reorganisaties de faillissementsstatistieken met enkele honderden cases hebben getemperd. Echter, gevreesd mag worden dat voor een aantal cases het faillissement enkel vertraagd is. Inderdaad blijkt dat, indien we een meetpunt nemen twee jaar na instap in de WCO-procedure, reeds 70% van de proceduregangers toch over de kop gaat. Het aantal cases dat over de kop gaat na een overdracht onder gerechtelijk gezag is, gezien het gaat over een beduidend minder toegepaste constructie, een absolute minderheid.



WCO evolutie van de faillissementen in functie van de maand waarin de procedure is aangegaan
Evolution LCE des faillites en fonction du mois ou la procédure a été entamée

bron/source: Graydon Belgium nv www.graydon.be



Eerdere Graydon-publicaties, uitgevoerd in samenwerking met KUL-Lessius, toonden duidelijk aan dat het mislukken van de oude wet op het gerechtelijk akkoord **minstens deels te wijten was aan een gebrek aan publiciteit**. Inderdaad waren vele consultants, zeker na een aantal 'mislukte' gerechtelijke akkoorden in de beginperiode (1998 en later), uiterst sceptisch (het voorgeborchte van het faillissement) ten overstaan van de oude wetgeving, in die mate zelfs dat een bedrijfsleider van een bedrijf in moeilijkheden eenvoudigweg niet werd geïnformeerd over het bestaan van de optie. Daarnaast blijft de vaststelling dat RSZ-administraties zich stevast verzetten tegen een mogelijke regeling waarbij een gedeelte van de RSZ-schuld wordt kwijtgescholden. Dit kan het welslagen van collectieve procedures in het bijzonder bemoeilijken.

Ook na 30 maanden werking kunnen uiteraard nog geen diepgaande conclusies worden getrokken: **voor een aantal bedrijven is de procedure weliswaar gesloten, maar moet het feitelijke reddingsplan nog worden uitgevoerd**. Wel is duidelijk dat de wet eerst werd 'geproefd' en nu ook wordt toegepast. Een aantal rechtbanken probeert duidelijk het heft in handen te nemen en experimenteert met kortere opschortingstermijnen en het vaker naar de rechtbanken roepen van de betrokkenen. Diezelfde rechtbanken gaan ook sneller over tot het uitspreken van het faillissement. Anderzijds maken ze ook vlotter gebruik van het andere, zij het minder gekende luik van de WCO: de preventie via de kamers voor handelsonderzoek.

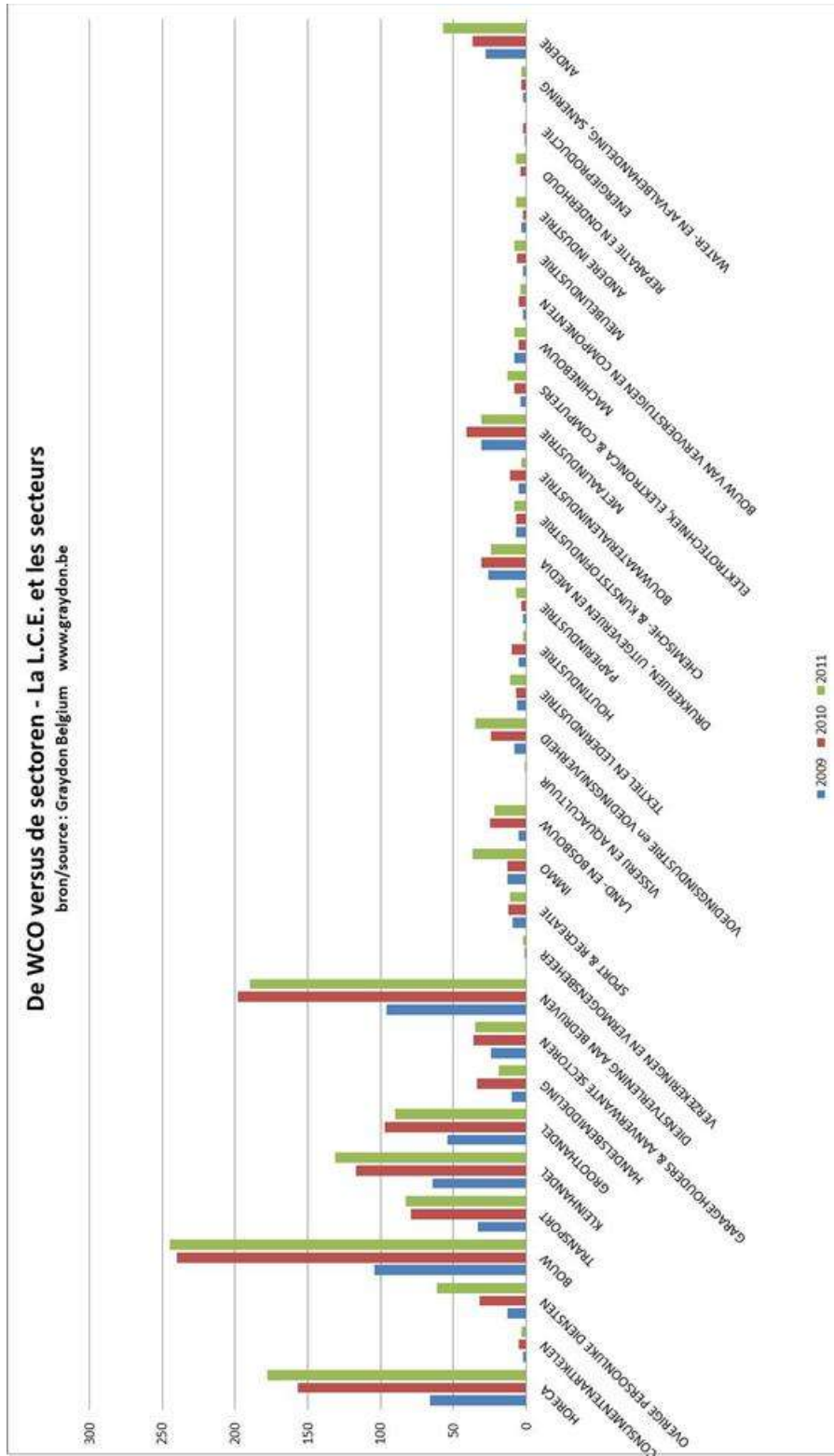
De financiële kwaliteit van de bedrijven die de WCO aanvragen is beter dan onder de vorige wet. Toch moeten we vaststellen dat vele bedrijven-aanvragers wel degelijk beantwoorden aan de faillissementscriteria. De bedrijfsleider moet inzien dat de wet wel degelijk ook voor hem of haar een reddingsboei biedt, mits de reorganisatie in een fase van **beginnende problemen** wordt aangegaan en niet wordt gezien als allerlaatste reddingsboei. Daarom moet des te meer geageerd worden om te vermijden dat de negatieve perceptie die heerste over de oude wet op het gerechtelijk akkoord overslaat op de nieuwe Wet betreffende de Continuïteit van Ondernemingen.

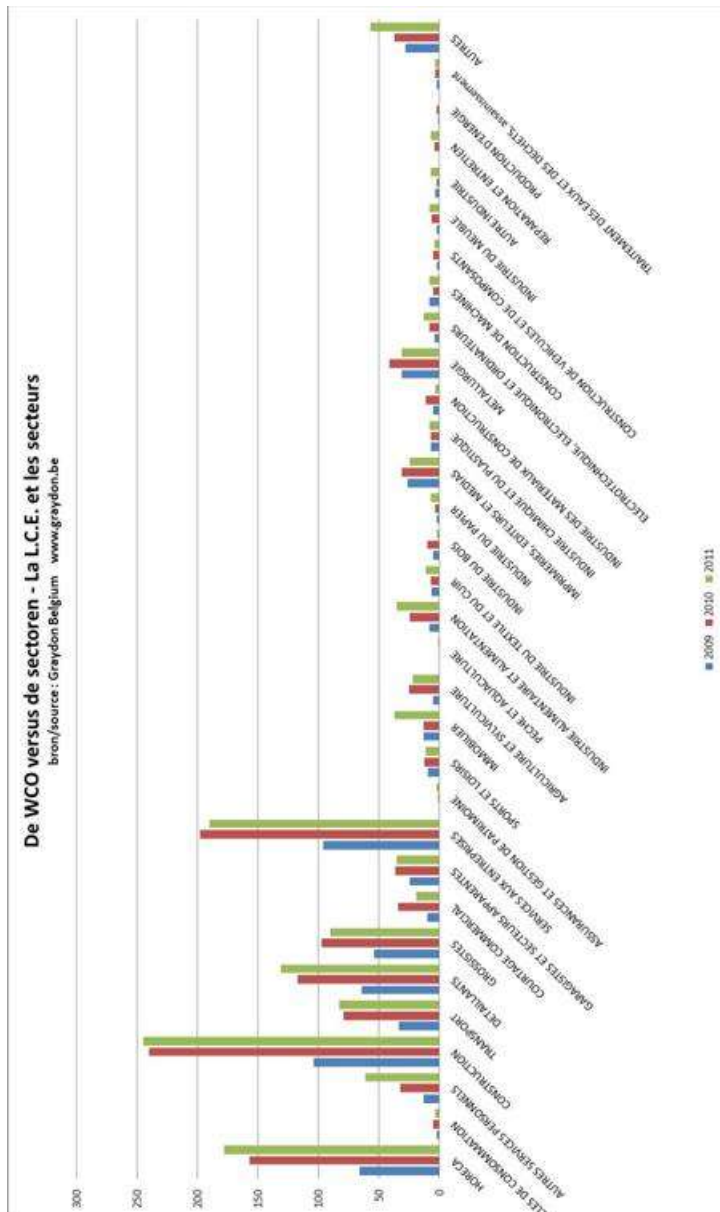
Wil de overheid de nieuwe wet op de gerechtelijke reorganisatie dus werkelijk kans op slagen geven, dan is een **doorgedreven campagne meer dan aangewezen**. Dit is niet alleen een overheidstaak, maar ook een opdracht voor elke belangenorganisatie die erop mikt zowel de bedrijfsleider, het bedrijf als dusdanig als de werknemer te verdedigen.

Na 30 maanden werking komen de problemen waarvoor de wet geen oplossing biedt steeds duidelijker aan de oppervlakte. Doordat de regelgeving onvoldoende duidelijk blijkt met betrekking tot de publicatievereisten inzake de keuze van de herstelmaatregelen, groeit langs schuldeiserskant de onzekerheid. Omdat schuldenaars het soms (ongewild) nalaten hun schuldeisers op de hoogte te brengen, en omdat de regelgeving inzake publicaties niet steeds gevolgd wordt waar het moet (collectief akkoord), ziet de leverancier zich meer dan ooit verplicht de evolutie van zijn cliënteel ter zake nauwkeurig op te volgen. Daarenboven moet – gezien het bestaan van drie procedures - de leverancier extra inspanningen leveren om te weten te komen waar hij staat. Dit genereert extra werklast, zowel bij de schuldeiser als bij de rechtbanken.

Bovendien komen er behoorlijk wat misbruiken aan de oppervlakte. Zo wordt de mogelijkheid de schuldeisers op ongelijke wijze te vergoeden vaak ingeroepen om in eerste instantie het persoonlijke of familiale vermogen veilig te stellen. In sommige gevallen worden schuldeisers, omdat ze zich in een minderheidspositie zien gemanoeuvreed, gedwongen belangrijke delen van hun schuldvordering (soms tot 90%) kwijt te schelden. Nu reeds zijn verschillende cases bekend waar de WCO-gang van een schuldenaar de schuldeiser ertoe brengt op zijn beurt in WCO te gaan of zelfs de boeken neer te leggen. Dit onbedoeld maar pervers effect van de wet dient nauwkeurig te worden opgevolgd. In dit geval dringen maatregelen om dergelijke wantoestanden te vermijden zich op.

De WCO versus de sectoren - La L.C.E. et les secteurs
 bron/source : Graydon Belgium www.graydon.be





8 Oorzaken en verwachtingen

Ondanks het feit dat de crisis de meeste ondernemingen heeft geraakt - met belangrijke omzetsdalingen als eerste indicator - stellen we vast dat ruim 75% van de in België actieve ondernemingen deze periode goed is doorgekomen: hun continuïteit is geenszins aangetast. Een kern van om en bij de 20% van onze ondernemingen vertoont – hoewel beperkt in omvang - symptomen die wijzen op problemen, terwijl ‘slechts’ voor 6% van de ondernemingen diezelfde symptomen wijzen op zware moeilijkheden die de continuïteit fundamenteel in gevaar brengen. Deze vaststelling is niet nieuw. Hoewel de populatie van ‘bedrijven in moeilijkheden’ duidelijk is aangegroeid, nemen we ook in betere tijden gelijkaardige verhoudingen waar.

Voor het jaar 2012 brengen de vooruitzichten weinig soelaas. Hoewel op dit ogenblik niemand de economische evolutie op langere termijn kan en durft inschatten, gaan onze meest optimistische inschattingen uit van een verdere aanwas met nog eens 5 à 10%. De komende maanden zullen gekenmerkt worden door duidelijk hoge faillissementcijfers, wat niet belet dat soms jobbewegingen worden waargenomen,

waarbij de ene maand nieuwe records worden geslagen, terwijl tijdens de andere maand een daling van het aantal faillissementen kan worden aangekondigd.

Dit vooruitzicht zal niet meer getemperd worden door een verdere groei van het succes van de nieuwe Wet op de Continuïteit van Ondernemingen: de verdere aangroei van het aantal nieuwe cases verloopt traag, terwijl steeds meer 'oudere' cases zich toch gedwongen zien de boeken neer te leggen.

Anderzijds worden we inzake de Wet op Continuïteit geconfronteerd met verschillende gehomologeerde reddingsplannen, waarbij de in een minderheidspositie gemanoeuvreeerde schuldeiser verplicht wordt tot meer dan 90% van de vordering te laten vallen en/of geconfronteerd wordt met afbetalingsplannen die tot over vijf jaar lopen. Wij voorzagen reeds in ons jaarbulletin van einde 2010 dat dergelijke cases zouden leiden tot een kettingreactie, waarbij de leverancier op zijn beurt in WCO gaat of zelfs de boeken neerlegt. Dit blijkt ondertussen bewaarheid.

Toch kunnen noch de huidige, hernieuwde crisis, noch de in vorige alinea beschreven fenomenen gelden als enige verklaring voor het huidige hoge aantal faillissementen. De subprimecrisis die sinds september 2008 onze economie overheerste, liet zich in faillissementenland pas voelen vanaf februari 2009. De effecten ervan kwamen pas echt versterkt tot uiting in het najaar.

De overgrote meerderheid van de ondernemingen die in 2011 failliet gingen, vertoonden reeds voor de crisis 2008 structurele moeilijkheden. De economische crisis was en is hoogstens een katalysator die leidde naar het faillissement. Het katalysator-effect is ook in de betere periode die de eerste maanden van dit jaar kenmerkten blijven nazinderen. Bovendien werd de consument geconfronteerd met koopkrachtdaling. Dit samen met een blijvend wantrouwen met betrekking tot de verdere economische evolutie zorgde ervoor dat de consument de vinger op de knip hield. De nieuwe economische malaise verbetert dit geenszins.

Ongetwijfeld werd de stijging van het aantal faillissementen reeds midden 2007 beïnvloed door een stagnering, zelfs een **verslechtering van het economisch klimaat**. Analisten nemen aan dat de faillissementen dalen bij een stabiele economische groei boven de 2%. Een daling van het aantal faillissementen volgt een economische hausse met ruim zes maanden vertraging. Het omgekeerde geldt evenzeer. De indicatoren voor 2010 toonden een beperktere groei, die voor 2011 evenzeer. De indicatoren voor volgend jaar zijn nog minder gunstig.

Het hoge aantal faillissementen is het directe gevolg van:

- een steeds aanwezige structurele onderlaag van faillissementen;
- een hausse sinds midden 2007 als gevolg van de oprichting van vele jonge ondernemingen van belabberde kwaliteit
- een hausse binnen de consumentgevoelige sectoren als gevolg van de koopkracht- en grondstofprijsproblematiek die opdook in september 2007
- een hausse bij de toeleveranciers aan consumentgevoelige sectoren vanaf juni 2008
- de subprimecrisis die bedrijven met welbepaalde kenmerken, in het bijzonder een zwakke solvabiliteit gekoppeld aan een hoog volume aan kortetermijnleningen, in moeilijkheden bracht
- een hoger aantal bedrijven dat gebruikmaakt van de Wet betreffende de Continuïteit van Ondernemingen en na verloop van tijd, de afgelopen maanden in het bijzonder, toch failliet gaat. Bovendien stellen we nu vast dat een aantal bedrijven dat in WCO gaat kettingreacties veroorzaken, waarbij ze – door de verkregen opschorting van betaling en door soms extreme schuldherschikkingen - leveranciers op hun beurt in moeilijkheden brengen

- een nieuwe hausse binnen de consumentgevoelige sectoren als gevolg van de koopkracht- en grondstofprijsproblematiek die zich vanaf begin 2011 opnieuw manifesteerde. Deze hausse zorgt voor de blijvend hoge faillissementsaantallen die we nu kennen.

De 'boom' van jonge starters is in 2004 ingezet en vertoont een scherp stijgende curve sedert 2006. Hoewel we in 2009 een knik in deze curve waarnamen, bleef ook toen het aantal nieuw opgerichte ondernemingen bijzonder hoog. 2011 toont zich ter zake een topjaar.

Bijna 30% ervan stopt binnen de eerste vijf jaren van hun bestaan. Tevens is méér dan 37% van alle failliete ondernemingen jonger dan vijf jaar, met een piek voor het derde en vierde levensjaar. Gezien de blijvende toevloed aan starters, verwachten wij ook in 2012 aan een verdere hausse van het aantal faillissementen binnen deze groep.

Wel moet uitdrukkelijk gesteld worden dat de hoge faillissementscijfers ter zake louter het gevolg zijn van het grote aantal starters. Het is integendeel niet zo dat de jonge starters een grotere faillissementsgraad vertonen dan het gemiddelde bedrijf. In tegenstelling tot een wijdverbreid geloof vindt men de hoogste faillissementsgraad niet bij zeer jonge ondernemingen, echter des te meer bij die bedrijven die zich situeren tussen het vijfde en zevende levensjaar.

Voor de crisis verhoogden vele bedrijven systematisch hun **schuldgraad**. Inderdaad werd er uiterst goedkoop geleend, waardoor er met het geleende geld gemakkelijk mooie winsten konden worden gerealiseerd (effect van de financiële hefboom).

Een ontstellend groot aantal bedrijven bereikte zo een schuldgraad van meer dan 95% (het totaal ingezet bedrijfsvermogen bestaat uit meer dan 95% schulden). Hierbij valt op dat vooral kortetermijnschulden werden aangegaan, die op korte termijn moeten worden heronderhandeld. Vele bedrijven worden nu geconfronteerd met hogere schuldenlasten of zelfs met een intrekken van de kredietlijnen. Hier vooral laten de verdere gevolgen van de subprimecrisis zich volop voelen. Bijgevolg ontstaan er acute rentabiliteits- en zelfs liquiditeitsproblemen, waardoor de boeken worden neergelegd. De huidige economische malaise zal ter zake geen enkel soelaas kunnen brengen.

Een nieuwe en recentere laag wordt gevormd door **oudere ondernemingen die reeds langer kampten met structurele moeilijkheden** (gebrek aan innovatie, fout ingeschatte investeringen, verlies aan marktaandeel, te hoge afhankelijkheid van externe geldschietters, ...) en die niet voldoende kordaat werden aangepakt. Deze zullen de komende maanden de faillissementscijfers verder beïnvloeden.

Daarnaast is er een beperkte maar groeiende groep ondernemingen die de reserves, die voor de crisis 2008 werden opgebouwd, opgesoupeerd ziet en bij een vernieuwd uitdiepen van die crisis in ademnood dreigt te komen.

Eerdere Graydon-studies toonden aan dat ruim **één op vier faillissementen wordt veroorzaakt door late betalingsmoraal en wanbetalingsmoraal**, die op hun beurt verantwoordelijk zijn voor soms acute liquiditeitsproblemen bij hun leveranciers. De afgelopen maanden, het tweede kwartaal van dit jaar in het bijzonder, stelden wij een spectaculaire daling vast van de betalingsmoraliteit tussen bedrijven onderling. Ondanks een lichte verbetering blijft die betalingsmoraal barslecht en in elk geval ver onder het pre-crisisniveau.

Faillissementen genereren faillissementen: wanbetaling én staking van betaling houdt inderdaad in dat anderen er het slachtoffer van worden.

9 Besluit

Het moet duidelijk gesteld dat, zelfs binnen de context van de vernieuwde economische malaise die we nu beleven, de meeste actieve bedrijven bijzonder robuust blijken. Ruim 75% van alle actieve ondernemingen zit zonder meer 'stevig in het zadel'. Verschillende bedrijven kregen eind 2010 en begin 2011 wat ademruimte en bouwden opnieuw hun reserves uit. In het bijzonder een aantal kmo's versterkten het eigen vermogen en daarmee gepaard gaand een uiterst beperkte afhankelijkheid van externe schuldeisers. Uiteraard voelden deze bedrijven de crisis evengoed. Ze zijn er echter vaak niet alleen in geslaagd de effecten ervan niet alleen te temperen, maar ook hebben ze de gelegenheid te baat genomen hun werking op de toekomst af te stemmen. (zie hiervoor onze jaarlijkse studie 'Economische barometer van de Belgische ondernemingen' alsook 'Het kmo-rapport' dat in nauwe samenwerking met Unizo eind januari wordt gepubliceerd).

Dit biedt belangrijke opportuniteiten: meer dan ooit zullen bedrijven, die op nieuwe markten én rentabiliteit mikken, voor zichzelf kansen creëren door reeds van bij de prille prospectie actief robuuste bedrijven en bedrijven met sterke groeikansen te benaderen. Een nieuwe bedrijfscultuur waarbij commerciële en financiële de handen in mekaar slaan en niet elkaars tegenpool zijn wordt dan noodzakelijk.

Daartegenover staat – naast een populatie van ongeveer 15% à 20% bedrijven met beperkte problemen - een kleine geconcentreerde maar nu groeiende groep bedrijven in zware moeilijkheden. Het gaat hier over om en bij de 6% van de totale actieve economie in ons land. Deze kern ondervindt veelal zware structurele moeilijkheden die slechts zelden direct verband houden met de crisis. Wel zijn de crisis en de gevolgen ervan katalysatoren en slaan zo diepe bressen binnen deze populatie. Daarnaast zullen de komende maanden een groeiende groep bedrijven hun reserves dienen uit te putten, met alle gevolgen van dien.

Het aantal nieuwe ondernemingen dat in 2011 werd opgericht is – hoewel wellicht geen absoluut record - bijzonder hoog. Toch gaat het al te vaak over bijzonder kleine en weinig ambitieuze entiteiten met een beperkt economisch gewicht. Nogal wat van die ondernemingen blijken van bij de oprichting weinig robuust.

Sinds de tweede jaarhelft van 2007 is het aantal faillissementen duidelijk in stijgende lijn. Vanaf midden 2008 beleven we ter zake een 'boom' die in 2009 verder uitbreiding kende en waar bovenop de effecten van de subprimecrisis voelbaar werden. Deze trend diepte zich zowel in 2010 als in 2011 verder uit. Wij verwachten ook voor 2012 een verdere stijging van het aantal faillissementen.

Bovendien zetten heel wat andere ondernemingen - vrijwillig of verplicht - de activiteiten stop. Hoewel in absolute getallen de balans positief overheelt (meer oprichtingen dan stopzettingen), zien we dat verhoudingsgewijs het aantal stopzettingen sneller stijgt. Bij de stopzettingen gaat veel waarde verloren.

Globaal legt deze trend een niet te onderschatten hypotheek op de toekomstige economische evolutie van het land en de regio's. Onze nieuwe regeringsleiders dienen hier meer dan ooit actief aandacht aan te besteden.

De komende jaren zullen onze nieuwe regeringen zich verplicht zien over te gaan tot verregaande besparingen en belastingsverhogingen.

Bovendien speelt de verstrakking van het economisch klimaat, die zich vooral in een internationale context manifesteert, hierbij een belangrijke rol.

Daarnaast nemen we nog steeds een belabberde en zorgwekkende betalingsmoraliteit waar, hoewel deze de afgelopen maanden enigszins stagneerde. Dit zorgt voor een blijvende verhoging van de kredietkost en een aanhoudende strengheid van de kredietverzekering. Dit creëert verdere nieuwe liquiditeitsproblemen. Vooral zwakkere en jongere ondernemers, die zelden dit aspect van het zakendoen in hun businessplan verwerken, zijn hiervan des te meer de dupe.

De nieuwe Wet betreffende de Continuïteit van Ondernemingen kan de faillissementscijfers voor 2012 niet meer temperen. Bovendien merken we een aantal perverse effecten op die dringend dienen te worden beteugeld.

Anderzijds blijkt de noodlijdende bedrijfsleider slechts zelden de remediërende opportuniteiten van de wet te kennen, waardoor hij vaak te laat of helemaal niet in het WCO-verhaal stapt. Hiervoor leveren zowel de overheid als de verschillende belangenorganisaties best extra inspanningen, zodat de bedrijfsleider de mogelijkheden ervan kent. Het is essentieel dat de ondernemer in moeilijkheden overtuigd wordt niet nodeloos te talmen maar integendeel voldoende tijdig aan de alarmbel trekt, zodat de geboden procedures hem alle kansen bieden het bedrijf uit het slop te halen.

Dit alles maakt een nieuwe ethiek in het zakendoen onafwendbaar. Hierbij wordt, op basis van een grondige kennis van de zakenpartner, in vertrouwen gehandeld.

Ook anno 2011 bleek al te vaak dat bij het geringste probleem elk vertrouwen tussen zakenpartners wordt opgezegd.

Eerder dienen zakenpartners, in functie van een duidelijk en objectief vastgestelde toestand, te overleggen op welke wijze ze samen zowel het leveranciersrisico kunnen beheersen als de klant de kans kunnen bieden de crisis te overleven en te groeien. Bedrijven die op deze wijze handelen zullen zo werken aan de groei van hun marktaandeel en van hun rentabiliteit.

Berchem, 30 december 2011

Aarzel niet om ondergetekende te contacteren indien u verdere vragen heeft.

Graag maak ik van de gelegenheid gebruik, en dit namens de 140-koppige ploeg van Graydon Belgium nv, u een bijzonder succesrijk 2012 toe te wensen.

Eric Van den Broele
gsm: 0495 71 02 36

Het handelsinformatiekantoor **Graydon Belgium nv** is in Berchem gevestigd en telt 140 personeelsleden. Dankzij een dagelijkse gedetailleerde opvolging houdt het bedrijf een reusachtige databank up-to-date, gevoed met gegevens over alle in België gevestigde bedrijven, inclusief eenmanszaken en andere economische entiteiten.

Hiermee ontwikkelt Graydon Belgium nv modellen die zowel risico's als groeikansen van ondernemingen tot uitdrukking brengen.

Zo rapporteert de studiedienst van Graydon Belgium nv macro-economische tendensen en onderhoudt het bedrijf intensieve banden met diverse officiële instanties.

Graydon Belgium nv richt zich vooral op het bedrijfsleven.

Dankzij de databank kent elke geïnteresseerde de evoluties binnen elk individueel bedrijf. We bieden analyse-instrumenten aan die de rentabiliteit van zowel marketing- als verkoopstructuren actief ondersteunen.

Graydon Belgium nv tekent voor de inbouw van beslissingssystemen op maat waarmee men de juiste zakenrelaties opspoorst, accepteert en opvolgt.

Contact algemeen: 03 280 88 00, info@graydon.be

Contact studiedienst: Eric Van den Broele, 03 280 88 55, eric.vandenbroele@graydon.be